

СВОБОДА НАРОДАМ! СВОБОДА ЛЮДИНІ!
ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОБОРНУ
ДЕРЖАВУ!

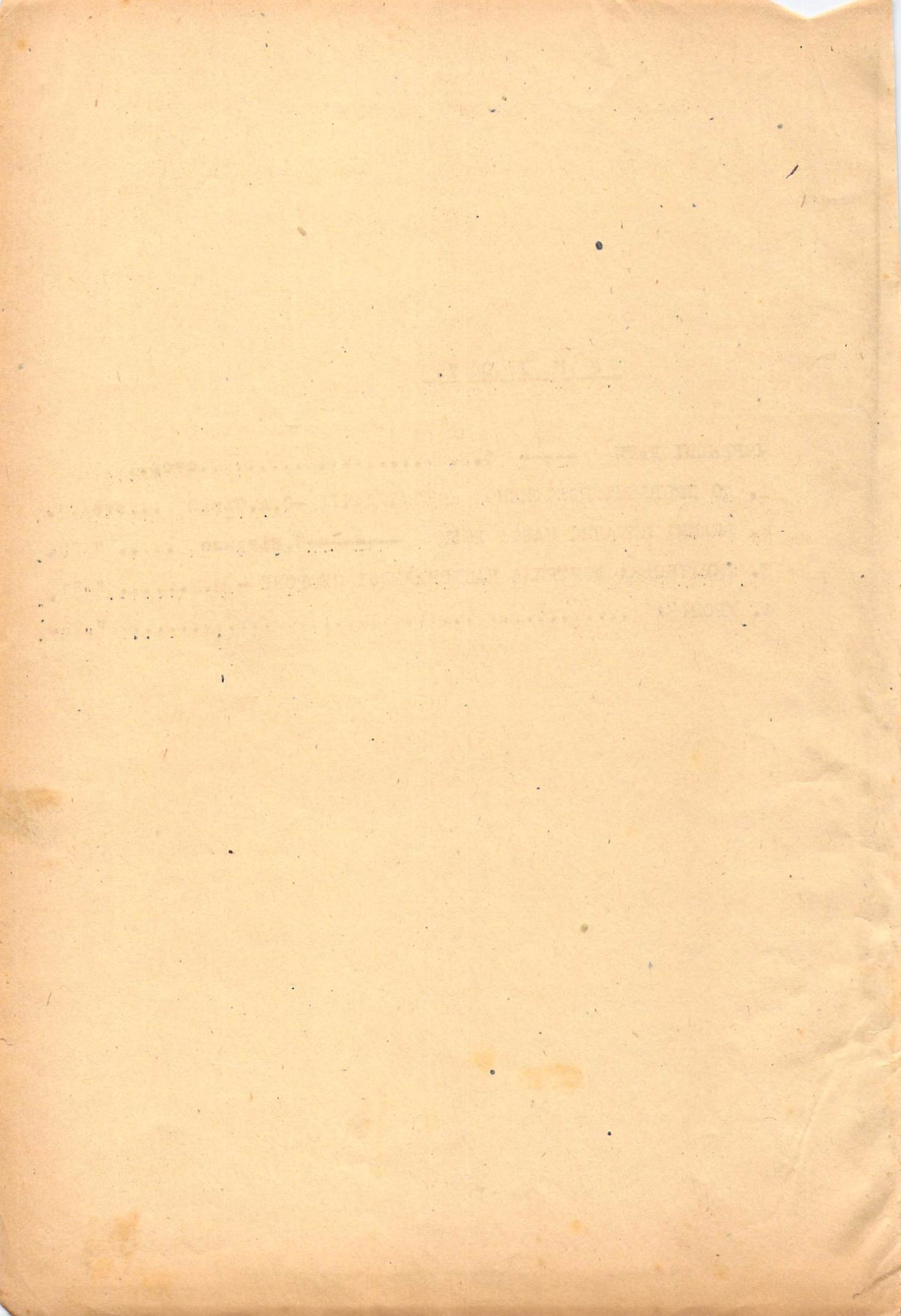
БЕЗПЛАТНО

ВИЗВОЛЬНА ПОЛІТИКА

УКРАЇНСЬКИЙ МІСЯЧНИК
Ч.4.-5. ЧЕРВЕНЬ ЛИПЕНЬ РІК I.

З М І С Т.

ЧЕРВНЕВІ ДАТИ	Ф.В.	стор.1..
1. ДО ПРОБЛЕМІ ПОЛІТИЧНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ	-С.А.Сірий	...стор.6.
2. ВЕЛИКІ ПИТАННЯ НАШОЇ ДОБИ	—С.Вітрило	" 25.
3. УКРАЇНСЬКА ДОКТРИНА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОВОРОНИ	- М.М.....	" 51.
4. ХРОНІКА		" 58.

Ф.В.

ЧЕРВНІ ДАТИ

П'ять років тому через стандартні репропдуктори 22-го червня почули народи Советського Союзу про початок війни з Німеччиною.

Двадцятирічний большевицький режим прізвища українців, як і інші поневолені народи, до всіляких несподіванок. Довголітній терор виробив у людей азичку не виявляти своїх настроїв, переживань, навіть люди реагували на події зазні так, як того вимагали державні Кремля.

Та вістка про війну була така розчуда, що люди, не вірячи тому, що чули, розпитували боянко напівголосно у близьких про повідомлення, перезірюючи себе.

Повірити таки трудно було. Большевицька пропаганда цієї два роки перед війною наполегливо переконувала громадян, "щасливої батьківщини" про дружбу з Німеччиною, а для скріплення цієї дружби з Україною один за другим відправляли ешафоти зі збіжжям, шкірою, вугіллям, бензином та військовими матеріалами. Два роки Сповітський Союз допомагав Німеччині поневолювати народи Європи.

Війна прийшла несподівано.

Кремлівський володар дрижачим голосом проклинає озброєного до зубів недавнього свого друга, а тепер ворога і закликає поневолені большевизмом народи боронити батьківщину.

У заміжніх відчувалася розгубленість, непідготованість до війни.

Сталін закликає українців, білорусів, як і інші народи, відступаючи, нічого ворогові не ліпити, все низити, а для боротьби з фашистським ворогом організовувати партизанські загони. Довгі роки проводирі Кремля запевняли угоряні народи, що ворога будуть бити на його (ворогій) території, твердили, що народи Сповітського Союзу не мають батьківщини. І рантом, в перший день війни, мудрий стратег закликає відступати в глибину країни і всі сили віддати на оборону батьківщини.

Слухали українські народні маси розпечатливі заклики "батька народів", мовчки понуро розходились і думали про свою батьківщину, що іні дводцять років тому большевицькі орди уявили. У потайках душі кожного українця прокидалась надія, що хуртовині війни, яка почала вибуряти на українських землях, український народ здобуде собі свою волю.

Лавина війни швидко посувалась з заходу на схід. Напрямки фронту мінялися щодня, а то кілька разів за день.

Витворився своєрідний стан. Українські народні маси, яким так надокучив осоружний і ворожий ім большевизму, в глибині душі вдоволені були з перезки, про яку напівголосно говорило все навколо. Навіть вірні слуги большевизму у військовій поразці вбачали народження чогось нового, що прийде на місце ідейно і політично збанкрутованої большевицької доктрини.

Всі підсвідомо вірили, що війна внесе ках і сваволю большевизму, вірили, що у варі війни зродиться якась нова ідея, яка похоронить тиранію Кремля і принесе зневадленім українським масам волю.

Ніхто з українців не чекав нічого доброго від німців, бо ще не загоїлися ранні від іхнього "визволення" 1918-го року.

Х К Х

Українські повстанці вступають до Львова.
Німецькі війська вступають на другий день.

Тридцятого червня 1941 року, з ініціативи Українських Націоналістів-революціонерів, Національні Збори в м.Львові проголосили

лошуєть в і д н о в л е н и я державної Самостійності України і настановлює Державне Правління на чолі з Ярославом Стецьком, яке зобов'язується підпорядкуватись Українському Національному Урядові, що створиться в Києві.

Відновлення державної самостійності сталося проти волі і на мірів німців. Дезоріентовані німецькі власті вимагають від голови Державного Правління скасувати акт відновлення державної самостійності України. На відмову скасувати акт окупанти відповідають терором, репресіями. Наставлений Національними Зборами Уряд виарештовано, в Краю розпочалися масові арешти і терор проти націоналістів-революціонерів.

Легко було окупантам ліквідувати Державне Правління, ув'язнивши його членів, та не легко позбутись наслідків, які викликає акт відновлення державності серед українських народних мас.

Два дні з радіо-станції зі Львова на всю Україну розносилось повідомлення про віднову Української Самостійності, два дні радіохвилі приносили в усі закутки української землі пастирський лист митрополита Андрея Шептицького.

Вістки ці в далеких замутках українських земель родили в народних масах надії, баджорість і віру.

Фронт посувався швидко на схід, а з ним, часто й густо винедужуючи його, ішли на схід відрамні, ідейні революційно-самостійницькі сили українських націоналістів.

Наперекір окупантів, що могутніми мілітарними силами посувався на схід, авангард української нації, ідейна молодь, ішла на українські землі змагатись за українську державу.

Вони були тими іскрами, що запалювали дух національної волі у широких народних масах. Їхні гасла про Самостійну Соборну Українську Державу, іхні кличі, що Україна є для українців, а не для німців, - відограли величезну рόлю. Вони об'єднували творчі сили українського народу до боротьби за свободу народів і людини, творили єдиний національно-революційний фронт боротьби за Українську Державу.

Приголомшенні довголітньою більшевицькою неволею і терором українські маси швидко усвідомлювали свої цілі і завдання і ставали на всіх відтинках життя до боротьби за українську державність.

Акт тридцятого червня задокументував перед цілим світом віковічне прагнення українського народу до національної і політичної волі.

Відновлюючи українську державну незалежність, відвойовану більшевицькими імперіалістами 1920 року, акт пов'язує українські визвольні змагання з національно-визвольною боротьбою українського народу 1917-20 років.

Цим самим встановляється перманентність, непереривність боротьби українського народу за українську державність.

Обставини змінилися, та цілі лишилися ті самі. За перших визвольних змагань українська держава постала на руїнах російської імперії. Постала близко, пройшла за рік у боротьбі з російським імперіалізмом еволюцією від автономії до Української Народної Республіки.

В нових обставинах при паденому змагові двох імперіалістичних потуг, що боруться за поневолення України, акт тридцятого червня проголосує відновлення завойованої держави, змушуючи нового окупанта розкрити перед українським народом свої заміри і цілі щодо України.

Революційно-самостійницькі сили українських націоналістів свідомі того, що новий поневолювач легко не поступиться своїми плянами і замірами. Тому що акт і заспокоє український народ до боротьби.

"Організація Українських Националістів закликає весь український народ не скласти зброї так дugo, доки на всіх українських землях не буде створена суверенна українська влада" / АКТ 30-го червня 1941/.

Перед грізною мілітарною німецькою силою, якій без жодного спротиву підкорилися середні європейські держави /Чехо-Словаччина, Болгарія та інші/, українські самостійники проти волі і бажання німецького імперіалізму, перед усім світом документують волю українського народу - бути самому господарем на своїй землі.

Закликаний народні українські маси не складати зброї до створення Суверенної Української Держави, Революційний Провід підносить визвольну боротьбу українського народу на вищий щабель, визначає незалежність українських визвольних змагань від будь-яких сторонніх сил. Ідея самостійності стає органічно зв'язаною з життям народу, з його інтересами, а революційно-визвольна боротьба за здійснення цієї ідеї рятує український народ від знищення загарбником-окупантом. Що більше уютне ворог, то виразніший сиротив чинить йому український народ, то ширшим і міцнішим стає революційно-візрольний український фронт.

В кінці 1941 року всі українські землі опинилися під німецькою окупацією.

Новий окупант в своїй політиці нічим не відрізняється від по-переднього, а часто використовує большевицьку тактику і знаряддя для своїх цілей.

Українські народні маси побачили, що компромісу з ворогом бути не може, і ставть на шлях відвертої боротьби.

Революційно-самостійницький рух охопив всі українські землі. Об'єднуючи українські народні маси до боротьби проти німецького імперіалізму, він працізує большевицькі виміри і на ті незначні промарки, які у большевиках бачать татунок від німецького вандалізму. Тисячі відважників героїв-революціонерів закликають українську молодь і весь український народ не гнутьсь перед сваволею загарбників, а ставати до боротьби проти нього.

Репресії і терором німці не ліквідують впливу і значення акту тридцятого червня, а тільки розкрихи свої захоплюючі плані щодо України.

Український народ у відповідь на терор і сваволю німецьку стає до самооборони. На Волині і Підлісся організуються українські повстанські загони, що боронять українську молодь від німецького ясиря, не дозволяють німцям грабувати населення.

Провід Напісніалістів-революціонерів очолює цей визвольний рух, надає йому яскраво політичного характеру боротьби за українську державу, за спрагедімський лад так на своїй землі, як і в усьому світі.

Гасло "Свобода народам, свобода людяні" мобілізує не тільки українців, а й інші поневолені народи на боротьбу з обома імперіалізмами - большевицьким і німецьким.

В літні 1942 року з поодиноких повстанських загонів твориться Українська Народна Армія з одною командою, оперативним штабом, зі своєю стратегією і тактикою. Від оборони УПА переходить до боротьби за Українську Самостійну Соборну Державу. На лісистих просторах Волині, Підлісся і Західних Українських Землях впливи німецьких загарбників часто не сягають за межі міст, де скучені військові заходи. Населення співпрацює активно з УПА, бачить єдиного оборонця і захисника його інтересів.

Невдовзі глибоко-національні зв'язки об'єднують українців всіх земель з цією військо-політичною силовою. Український народ бачить в ній своє визволення, вірить ій, живе нею і надіється на неї.

Муртобина війни пересувається зі Сходу на Захід. Мільйони українців покидають свої оселі, рятуючись від більшевицького поневолення, відступають на Захід. Не до Німеччини відступають українці, бо від Німецькими загарбниками з'явилися від більшевиків рятуючись, відступають на свої українські землі, де зосереджені збройно-політичні загони української державності. Революційно-визвольна боротьба, яку переводив український народ на всіх відтинках життя з окупантом, скріпила, об'єднала розпорешені, а подекуди й приспані більшевизмом національні прагнення українського народу до волі.

В розпорешеніх, часто неусвідомлених бажань в цій боротьбі викристалізувалась ідея Самостійної Соборної Української Держави. Ця ідея і була тобою, що рухала українські маси на Захід від більшевицького поневолення.

Боротьба з новим загарбником, що посупається зі сходу на українські землі, став також її доконечною і неминучою, як з німцями.

Всенародний характер боротьби змagaє створення і відповідного всенародного керівництва, в якому були б застутлені всі українські землі.

Збройно-політичний авангард українського народу - УПА - і покликала такий уряд у червні 1944 року.

"Щоб об'єднати всі національно-визвольні сили українського народу, щоб з одного центру керувати національно-визвольною боротьбою, щоб перед зовнішнім світом реpreзентувати волю українського народу та щоб противставитись спробам ворогів української держави розбивати єдиний самостійний український фронт, - створюється Українська Головна Визвольна Рада, яка з сьогоднішнім днем приймає на себе керівництво визвольною боротьбою у країнського народу" /Універсал УГВР/. Людей різних політичних переконань, різних світоглядів об'єднала одна ідея української державності. Об'єднала для боротьби за державу, а не за владу.

Всі учасники Першого Великого Збору визнають єдино правильну, єдино переможну - цілком незалежну платформу визвольної боротьби українського народу за Самостійну Соборну Українську Державу.

Румійною силовою в боротьбі з обома імперіялізмами є посне волений український народ. Двоклітня боротьба українського народу з окупантом находить своє завершення в створенні найвищого керівного органу українського народу на час революційної боротьби.

Покликаний до життя революційний уряд присягає перед українським народом в грізну хвилину, коли нові загарбники зі Сходу окупують українські землі, поневолюючи народ, присягає боротись за те, щоб український народ став володарем своїх земель і сам визначив демократичним способом майбутній державний лад незалежної Української Держави.

Українська Головна Визвольна Рада, покликана за ініціативою УПА, продовжуватиме розпочату за перших визвольних змагань боротьбу українського народу за політичну, національну і соціальную волю і ставить перед собою такі цілі:

1. "Об'єднати й координувати дії всіх самостійницько-визвольників Українського народу на всіх землях України та поєднати їх для національно-визвольної боротьби проти всіх ворогів українського народу, зокрема проти московсько-більшевицького і німецько-гітлерівського імперіялізмів за створення УССД.

2. Створити ідейно-програмові напрямні визвольної боротьби українського народу.

3. Керувати всією національно-визвольною боротьбою аж до

здобуття державності і створення органів незалежної державної влади в Україні.

4. Репрезентувати, як верховний всеукраїнський центр, сучасну політичну боротьбу українського народу в краю і закордоном.

5. Намикати до життя перший український державний уряд і "та скликати перше українське всенародне представництво". / Платформа УГВР/.

Соціально-політична платформа, яку приймає УГВР для об'єднання національно-творчих українських сил, досить широка, вона забезпечує побудову справедливого гармонійного ладу в українській державі.

УГВР розуміє, що всікі соціально-політичні суперечки між різними політичними угрупованнями без власної держави не мають під собою реального грунту, а через це віддають український народ від його хілі - здобуття української незалежної держави. Тому всі сили в час революційно-визвольної боротьби українська нація має віддати на здобуття і закріплення держави.

Боротьба за українську державу буде лише тоді успішною, коли вона буде орієнтуватись в першу чергу на власні сили українського народу і переводитиметься незалежно від сторонніх політичних сил.

Таку боротьбу може вести лише той уряд, що безпосередньо з'язаний з цілою українською нацією на рідчих землях.

Два роки відміле нас від червневої дати 1944 року. Українські землі опинилися під новою большевицькою окупацією. Боротьба за Українську Державу на рідних землях не послабла, а посилюється.

Фронт революційно-визвольної боротьби пошириється, зміцнюється. Збройно-політична боротьба українського народу знайшла повний відгук, хоч ще й неповний у міжнародній політиці. Про цю боротьбу сьогодні говорить світова преса. Намикана в червні 1944 року УГВР через своє Закордонне Представництво докладає всіх зусиль, щоб гідно репрезентувати українську визвольну політику перед демократичним світом та оборонити українців, що опинилися на чужині, від провокацій та підступів больше-вицького імперіалізму.

Поширення українського революційно-визвольного фронту більше, ніж будь-коли, вимагає від усіх українських сил об'єднання під однім керівництвом.

Прогресивні ідеї української визвольної боротьби знайшли належне зрозуміння у багатьох поневолених большевицькими народами.

За ініціативою Закордонного Представництва УГВР створився Антибольшевицький Ельок Народів для боротьби проти большевицького імперіалізму.

Комітет АН координує і узагальнює революційно-визвольну боротьбу поневолених большевицькими народами.

Большевицький імперіалізм сьогодні має перед собою єдиний революційно-визвольний фронт поневолених ним народів, в авангарді якого є українські революційно-визвольні сили на чолі з УГВР.

С.А. Сірий.

ДО ПРОБЛЕМІ ПОЛІТИЧНОЇ КОНСОЛІДАЦІЇ.

Прагнення до консолідації цілого українського політичного життя на еміграції, передусім те, що нутрує серед широкого загалу громадянства, у найглибшому джерелі має здорове вичуття великої потреби нашого буття і визвольної політики. Зате у практичних політичних плянах і заходах, що походять від різних партійних осередків, помітна перевага вузько-партійних цілей і тенденцій, якими намагаються здоровий гін мас до консолідації схерувати в річище партійної політики та спрямувати на свої власні партійні лотоки. Усі, що захочлені ідею консолідації, без вузько-партійних розрахунків, прагнуть до зібрання, згуртування всіх сил, протиставлячи розпорощуванню політичної енергії української еміграції. Прагнуть до дальнього уодностайнення і координування діяльності в усіх ділянках, а передусім політичної акції. Однаке реально досягти тих бажань ефектів не так легко, як це здається при поверховому розгляді проблеми.

Сама механічна консолідація, про яку звичайно думас велика більшість її речників, - напевно не принесла б поважних позитивних наслідків. Навпаки, коли б ми пов'язали різні політичні угруповання тільки формально, а вони далі хотіли б іти власними політичними шляхами, не тільки у другорядних питаннях, а і в принципових справах української внутрішньої і зовнішньої політики, - то в висліді, замість скріплення, було б послаблення, замість об'єднання - взаємне паралізування. Механічне об'єднання, без дійсного узгіднення найважливіших справ нашої визвольної політики, без одної спільноти політичної платформи, що визначала б один шлях до одної, спільноти мети, - не тільки що не скріплювало б цілості української політичної енергії на шляху визволення, але ще й гальмувало б акцію складових частин нашої політичної дійсності та невтралізувало б досягнення їхньої позитивної роботи. Образ такої політичної єдності української еміграції та наявних серед неї політичних сил був би тільки оптичною оманою, яка /єдність/ видавалася б справжньою /льми/ при надто поверховій обсервації. До того ж, кволя зовнішньої активності утвору механічної консолідації, спричинена істотними внутрішніми розходженнями, у зовнішньо-політичному ефекті дірівнювала б імпотенція цілості українських політичних сил на еміграції.

Істотною рисою всіх плянів механічної консолідації є намагання створити збірну конструкцію-конгломерат різних, по змозі всіх, політичних угруповань, без урахування процесу доколі і дації, в наслідок якої прийшли б усі угруповання, учасники об'єднання, одну загальну політичну платформу, спільні і спільні засади визвольної політики. В таких проектах не виключається і ці моменти внутрішньої консолідації, але воно стоять там практично на дальньому плячі, тобто мають бути описані після наслідком почередного, механічного поєднання.

Думки про механічну консолідацію є і серед тієї частини еміграційного громадянства, що не розуміє досить глибоко суті нашої політичної проблематики, прагне до єдності й одностайнії політичної акції, а в зовнішніх видах хоче бачити все й таку саму внутрішню суть. Часто думаютъ такъ,аби все тильки раз різні політичні угруповання створили юний спільний

політичний орган, а решта – це прийде згодом". Але в таких спрощених, поверхових методах немає дороги до визначеності цілі, навпаки, вони можуть тільки спиняти й утруднювати процес природної консолідації. Якщо починати від створення механічного злінку, а після потім братися за головні, істотні проблеми і труднощі, тоді безуспішні заходи і спроби тільки підривали б грунт для інших консолідаційних починів, побудованих на здорових засновках. Невдалі заходи і нежитеві твори марно абсорбували б енергію політичних осередків і сил, створювали б стан взаємного паралізування і нейтралізування, витрати енергії на безконечне "перетягання линві", вастій та неспроможність до активності назовні.

Перш все давати відповідь на питання, як а консолідація у нас можлива і потрібна, доцільно наперед з'ясувати собі позитивне розуміння цієї проблеми.

Масмо на увазі створення такого укладу і взаємовідносин українських політичних напрямків, сил, тенденцій і акцій, щоб воно всі, зберігаючи свої позитивні моменти, окремі цілі та прикмети, затримуючи свій власний шлях розвитку, прагнули передусім до здійснення одної, спільній національної мети, прямували до неї в найзагальнішому визначенні – одним спільним пляном в кардинальних питаннях національного буття, визнавали один гієрархічний уклад головних вартостей, однакові критерії оцінки основних питань національної політики, шанували й реалізували один головний принцип внутрішньо-національного порядкування справ і визнавали авторитет одного, найвищого керівного чинника та репрезентатії України.

В таких рімках мусить бути місце для процесів внутрішньої диференціації, кристалізації та росту окремих течій, рухів та угруповань, можливість для постійного розвитку в укладі й відносинах поміж тими чинниками та природні умови здорового суверництва й змагання за впливи.

Отже як, з одного боку, не визнаємо тенденцій механічного, тільки зовнішнього в'язання різних угруповань, що потім ходили б цілком різними, нерухомими дорогами, так, з другого боку, не прикладаємо руку до таких концепцій, що політичну консолідацію спрямовують на шлях гальмування природного поступу та розвитку політичної думки і дій / через петрифікацію наявного укладу й співвідношення сил / та які / тенденції / створять застенілу структуру внутрішньо-українського життя, що унеможливи вільний, здоровий розвиток окремих рухів, політичних на-примків і сил.

У питанні, чи існують найважливіші, окрім об'єктивні, передумови для процесу консолідації українських політичних угруповань на чужині, головне значення мають два моменти: почерше, чи ті українські політичні чинники, що їх масмо на увазі, мають одну спільну мету, подруге, чи до твої мети можна йти при сучасній загальній політичній ситуації кількома шляхами, чи тільки одним шляхом.

До українських національних чинників і угруповань можна зараховувати тільки ті, що стоять на платформі державної самостійності і соборності України, тобто визнають за головну і найважливішу мету української політики та всіх змагань українського народу – звільнення України від московсько-большевицького іоневолення та відновлення суверенної Української Держави. Це є основна передумова для того, щоб яке-ось угруповання брати до уваги при політичній консолідації та загалом щоб в якійнебудь мірі признавати йому місце серед українських політичних факторів. Більшість українських політичних

угруповань на еміграції декларативно стоїть на такій загальній національній політичній платформі. Інше діло, чи і наскільки поодинокі угруповання своєю практичною політичною роботою підтверджують це своє декларативне становище. Але цього питання не будемо розбирати. Треба зважати на кожний такий політичний чинник, що в живій політичній практиці не зійшов на протилежні позиції, а який має в собі надійні елементи, що при включені їх у широкий уклад політичних сил з правильним політичним шляхом вони /ци надійні елементи/ нададуть йому здорового національно-творчого змісту. Усім чинникам з такими задатками треба дати місце і зможу узійти до консолідаційної конструкції. Першою і головною передумовою участі в політичній консолідації є те, щоб політичні угруповання керувалися одним основним політичним імперативом: змагання до здійснення головної мети: Самостійної Соборної Української Держави і з твоєю метою підпорядкували всі свої вумілі, партійні інтереси.

Друга передумова до нової політичної консолідації - це визнання тільки одного шляху, щоб досягти тієї ж спільноти мети. Во навіть при ідеальному дотриманні першої передумової консолідація живої політичної роботи всіх угруповань була б дуже складна, якщо б у даній політичній ситуації було більше ніж один шлях, якими можна бути до визволення і державної незалежності. Коли б, крім одної постійної самостійницької політики, було місце на другу чи й більше, які б тем мали шанси на успіх, тоді, видима річ, одні угруповання прямували б одною дорогою, а інші вибирали б інші шляхи, відповідно до своєї загальної політичної орієнтації. Така ситуація створювала б непригожий ґрунт для повної консолідації, якщо розуміти її не тільки як визнання спільних найвищих вартостей і прямування до одної мети, - але як уніфікацію, уодностайнення практичної політичної діяльності у найважливіших справах так, щоб була одна українська самостійницька політика.

Скільки можливих шляхів стоїть перед політиком народу - це залежить від різних чинників, передусім від даної загальної ситуації. Це складне питання, якого не можна шаблоново розв'язувати.

Основне правило, виробуване й утвержене історичним досвідом народів, наказує, що навіть тоді, коли перед політиком надії як цілості відкривається більше шляхів, вона не повинна розділятися, а у найважливіших справах зберегти свою одностайність.

Але бувають надзвичайні ситуації в житті народів, коли та засада не може бути збережена і під тиском життєвої нечестності змагання народу за підстави власного буття і розвитку будуть одночасно різними дорогами. Часом буває така ситуація, що у корінних для буття нації питаннях немає абсолютної, безсумнівної певності, що перед ціллю напівстоїть тільки одинцісійський шлях і вихід. У таких моментах діє автоматизм по літичної диференціації. Не завсіди доходить до практичного поділу фронтів. Часом цей процес не знаходить практичного виходу і не виходить поза сферу споглядань і настроїв.

Але у надзвичайних ситуаціях, коли йдеться про ^{основні} радикальні життєві питання народу, в яких рішиться його доля, а шанс, як і ризик, розходяться по двох або кількох дорогах, - політичний інстинкт народу спрямовує живу національну політику одночасно на різні, часто протилежні шляхи, щоб забезпечитись перед найбільшим ризиком, пебто ставленням долі народу на одну карту. Хоча де створює складний і прикрій внутрішній стан та трудну зовнішню ситуацію народу однак іноді це конечний і кінець-

кінцем спасенний вияв політичної зрілості нації. Часто навіть немає в тому плянового розподілу ролів, а діє своєрідний автоматизм так, що різні політичні сили йдуть різними шляхами, які їм відповідають.

Під час останньої світової війни проявився такий процес розподілу фронтів у багатьох європейських народів в критичних для них ситуаціях. Спостереження над тими явищами переконує, що в одних випадках це було корисне для тих народів, а в інших - шкідливе. Тяжко устійнити абсолютну пасаду в оцінці процесів розширення практично-політичного діяння нації на два чи більше шляхів. Загальне правило таке, що такі процеси є негативні, бо розпоряджають силами і енергією нації в той час, коли їх треба найбільше зосереджувати. Через такий поділ нація часто програє на всіх ставках, тоді як зосередивши всю свою потенцію у змаганні на одному з можливих шляхів - досягла б своєї мети.

Але бувають виняткові ситуації, в яких політика нації щодо зовнішніх сил та міжнародних консталенцій і процесів мусить іти одночасно різними, розгалуженими, а часто протилежними шляхами.

Коли ситуація вимагає поділу ролів і становлення єдинеї на одну ставку, тоді наказом часу є не уніфікація політики а її диференціація.

Така ситуація буває здебільшого у народів, які борються за свій суверенітет. Часом для скріплення зовнішньо-політичного ефекту дій одного політичного напрямку потрібна наявність і співгра ще й інших напрямків. Буває так, що політична акція по одній лінії дає позитивний ефект якраз в іншому напрямку, який може використати і обернути на добро цілості тільки інший політичний чинник, що веде, відповідну політичну лінію.

У таких історичних моментах, коли у змаганні рішається доля нації, треба виходити від головного питання, яка є можлива і найдоцільніша актуальна політика та який внутрішньо-політичний уклад найкраще відповідає вимогам моменту. Томуто політична консолідація не може бути самопідтримкою, а засобом, політичним інструментом.

Для розвитку і росту сили народу процес консолідації різноманітних політичних елементів сам собою може мати додатні і від'ємні, гальмувальні виливи. Але в таких обставинах, коли річ іде про оборону самих основ життя і розвитку нації, усі внутрішні політичні процеси мусуть бути підпорядковані вимогам і потребам тої боротьби за існування. Також розвиток і уклад сил народу має бути саме такий, що найкраще допомагає витривати в ту історичну хвилю. Тож аспект боротьби проти наступу ззовні має в цьому питанні дрімантне значення.

Чи перед українською самостійницькою політикою в теперішній ситуації стоїть більше, ніж один відкритий шлях? Лише один-единий! Це шлях безкомпромісової революційної боротьби проти большевицько-московського імперіалізму, на який стали всі самостійницькі сили України. Що такий шлях є єдиний - найкраще підтверджує той факт, що немає жодної іншої живої самостійницької визвольної концепції чи акції.

Це стосується не лише краю. Годі відділити політичні дії закордоном від політичної дійсності на Україні. Во всяка тільки еміграційна політична концепція без підпори і відповідника на рідних землях - це галузка, відірвана від пnia. Але й серед чисто еміграційних політичних угруповань, після повного банкрутства одної орієнтаційної концепції ю другій, дозріло упевнення, що в теперішньому становищі України єдино можлива і

правильна є революційна визволене концепція безкомпромісової боротьби проти большевизму, яка розраховує на власні сили України та на спільну боротьбу інших народів, які в подібній ситуації борються за своє життя проти того ж самого ворога, та яка стороннім силам і змінним міжнародним консталенціям надає значення додаткових, або допоміжних чинників.

Тепер жіяке угруповання на еміграції не ставить і не реалізує іншої, поважної визвольної концепції. Вірніше, треба сказати, що тепер більшість еміграційних політичних угруповань не здійснює жодної живої політичної концепції, але власним змістом їхнього існування є спорадичне реагування на деякі події і здебільшого оперуванням далеким від живої дійсності програмістичним і декларативним теоретизуванням. А на полі чинної політики стоїть тільки одна самостійна Ініціатива революційного визволення концепція.

Отже цілком реально існує друга основна передумова для консолідації українських політичних чинників, закордоном також. Не то що немає об'єктивних перекодів, але, навпаки, сучасне політичне становище, останні періоди української політичної дії та актуальна політична ражія - прямо підказують як кренечність, щоб усі українські політичні чинники й сили одночасно прямували єдиним шляхом до визволення, соборності і державної суверенності України.

Розглядаючи питання консолідації українських політичних сил і дій, треба зважити на наявний стан українського політичного життя та уклад політичних сил в краї і на еміграції. Від цього треба виходити, що створити базану українську політичну дійсність та відповідну формацию цілості українських політичних сил. Позитивні моменти того ж стану треба прийняти як підставу, підвалину наміченого укладу, а негативи слід переглянути як ті місця, що їх треба виправити чи перебудувати.

На Україні точиться безнасташна і безоглядна боротьба

щоміж двома непримиреними світами. Проти московсько-большевицького імперіалізму і тоталітаризму, проти большевицького поневолення, насильства та цілої системи большевицького режиму стоїть одночасний фронт українського революційного самостійницького визволеного руху. В боротьбі проти большевизму стоїть єдина монолітна українська самостійницька сила. В твердих підольєвицьких умовах немає місця для половинчатих позицій, для слабих, не рішеніх на все політичних утворів. Там немає місця на животіни. Безоглядна боротьба або капітуляція. В таких умовах усі політичні групи, що лукають можливості компромісу, дебто можливостей існувати і діяти на середньому полі, поміж фронтами боротьби, відійшли в полі активних дій у небуття. На Україні лишилась і втрималась одна-єдина визвольна концепція, концепція українського революційного націоналістичного руху, одна політична дія - революційна боротьба, єдина дійова політична сила - революційна ОУН і одна мілітарна сила - революційна УПА.

Визвольно-революційна боротьба ОУН і УПА стала визвольною боротьбою пілого українського народу, в яку включилися всі активні самостійницькі елементи без уваги на своє партійно-політичне обличчя. Ініціатором, которм, провідною і головною пробоєвою склою в революційних визвольних змаганнях на Україні є надалі революційна ОУН. Таке поширення боротьби, що охоплює всі самостійницькі елементи цілої України, знайшло відповідне політично-структуральне оформлення у створенні загально-національної політичної формациї революційно-державного типу.

УПА зродилася в ініціативі ОУН як загально-національна

The heavy rain soon came in like a waterfall. The water was so deep that it covered the road. The car stopped and we had to wait for the water to go down. Finally, the water level went down and we continued our journey. We reached our destination at 10 AM.

• YTFP, ak PEBONANTHIN NASHINNINH OFERIN YTFP, XOA i HE BNU-
KOHYE BOJX FYHNIN HOPNARHOF OFERIN YTFP, SSTE BNUHGE
HEBNAKHLY I HEGYFEPALY POMA HENBNMLO JEPXERHOTO OFERAY HE-
HII, MO GTOJLBY Y GOPOJBL SA COOE LCHYBENH, a CENE: SONE OHO
HII, MO GTOJLBY Y GOPOJBL SA COOE LCHYBENH, a CENE: SONE OHO
DNGYTLB, HII, SOEHLYMO ELLSHENHOPA JEPXERHOTO OFERIN I IX FJYHKLII
SATE TUN GJAPLY WAS APPALCAB. I CHAEPHENH TE, MO JEPXERHOTO
AIA YTFP WAS BNSHEHHN I NOCHYX YTFP, JEPXERHOTO HEPOAY.

38. VOCP, e tola la qaudocultura, harkinehori hancunphi fopenari, mo iyi
habenmido ritariajor e YILP. An fopenari a paoqanatiha, Jeppechera, BEEAE
6000pt6y uppon, 600tmeenqapori onqasen, toqye i jite he Yippechi.
sebarahki seaclooyezahd alamodulhukh inqulipanha meto, nopa a 600-
merinipkor ohabzom. Xoy boha he binhoye noahoto o cybepehnik
napea i becia Jeppechera kha qaytut, xoxa jocci he yeyheha
a Yippechi 60tmeenqapka cincelene i pekun, npoae a cybacehy joyo
cave bone, a he VOCP, e zatuhennu yippechera sotuchoe aom yippechera, yippe-
tchekrnu yippechera yippechera, mo sotuchoe aom yippechera, sotuchoe iyi
napee te penpesechtye iyi napee ayazim cbilow.

голосуванням, а своєю жертвенною безнастальною боротьбою ще й ще задокументовує свою незламну волю до самостійного державного життя і підтверджує той мандат, що Його він, як одинокий суверен України, дає Головній Визвольній Раді, яка очолює і презентує незалежну українську державність.

На Україні, отже, завершився вже процес політичної консолідації усіх самостійницьких національних елементів на плятформі УГВР. Як ця консолідація оформилася і як вона здійснювалася? Там, у противагу до большевицького режиму та Його системи, є тільки один самостійницький табір. Об'єднаним чинником є спільна визвольна боротьба, в якій беруть безпосередньо чи посередньо участь або бодай з нею солідаризуються і співчувають їй усі, що проти большевизму, а за самостійну Українську Державу. В УПА борються добровільці-революціонери незалежно від своєї партійної орієнтації. А в УГВР є найчільніші діячі, провідники-активісти з різних політичних середовищ.

Як організована політична сила залишилась на полі боротьби в Україні тільки одна революційна ОУН. Треба ствердити той факт, що тепер на Україні немає жодної іншої самостійницької, політичної організації чи угруповання, яке проявляю б своє існування помітною політичною діяльністю. Тут не будемо широко аналізувати цього факту, проте зазначимо, що причина, з одного боку, в дуже тяжких большевицьких умовах, а з другого - в слабостях всіх інших політичних ідей і угруповань. А в висліді об'єднавці інших політичних напрямків ^{не} силі спромогтися на власну політичну акцію в підольщевицьких умовах, або ідеї та увесь політичний зміст інших політичних напрямків не може захопити той елемент, що в тих умовах готовий на боротьбу.

Зате до визвольної боротьби, яку розпочала й організувала революційна ОУН, прилучилися і активно в неї включилися численні елементи інших політичних напрямків - не як політичні угруповання, а індивідуально, як одиниці, що хочуть боротися за волю України і включаються в існуючі вже, випробувані і загартовані революційні лави. Для всіх тих патріотів-борців вузько-партийні справи стоять на дальному пляні, а найважливіше - це актуальна боротьба.

Оцінюючи і шануючи таку високо-патріотичну поставу самостійників інших політичних напрямків, та щоб улегти визнавцям інших партійних програм взяти участь у революційній визвольній боротьбі, - ОУН дала почин до створення загально-національної революційної збройної сили - УПА, а згодом з поширенням революційної боротьби до розмірів всенарднього революційного руху, завдяки поставі УПА, дійшло до створення УГВР.

Хоч крім ОУН, на Україні не існує і не веде активної діяльності жодна політична, самостійницька організація, проте УГВР, у своїй концепції, побудові та своїм особовим складом не є однопартійним органом, а як державна формація і як державний орган заснована на принципі понадпартийному. В УГВР репрезентовані різні політичні напрямки, бо там є діячі з різних політичних середовищ.

Ініціатива до того вийшла від УПА. За політично-світоглядовим розумінням ОУН монопартійна система у державному житті та в державній формації не відповідає потребам повного і здорового національного розвитку. У державній організації народу мусить бути місце для політичної диференціації, кристалізації і вільного розвитку політичних угруповань та для здорового, творчого змагання поміж ними. Самі ж державні органи у виконуванні своїх функцій мусуть стояти на позиціях понад-

партійних: насамперед дбати про добро члости, а далі справедливо захищати інтереси всіх позитивних складових частин.

Темерійний стан на Україні, де чужа ворога сила, здушує і паралізує вільний розвиток політичного життя, - аномальний. Боремося за нову політичну свободу у вільній Україні, і в суверенній Українській Державі має бути засвідчена можливість для існування і розвирку політичних угруповань. Процес організування і активізації політичних угруповань не перечив концепції і державній формадії, яку очолює УГВР, а може кожночасно йти паралельно з її рамках. Якби вже тепер на Україні провадили або розпочинали свою діяльність і інші політичні організації чи угруповання, що дійсно стояли б на позиціях визвольної боротьби і державної самостійності України, - то вони вже зараз знайшли б своє місце в рамках УГВР.

Так ось на Україні в розпалі та найбільшому напруженні визвольної революційної боротьби довершилися одночасно два дуже важливі історичні процеси: створилася самостійна революційно-підпільна формадія України і здійснилася політична консолідація всіх самостійницьких, активних елементів українського народу. Ця консолідація зродилася органічним порядком історичного розвитку. Вона жива і триває, була постата в ім'я безсмертої, великої спільноти всім ідеї та реалізувалася на державницькій платформі - у рамках державної формадії.

Треба собі ясно усвідомити і виразно заявiti, що створення підпільної державної формадії та діяльність революційного державного уряду на Україні в і під б о л ь ш е в и ц ь к і х у м о в а ж - це також високе морально-політичне і революційно-організаційне досягнення, якого не знаходимо в історії інших народів в сучасній, такій багаті на події добі. Подібні політичні явища в інших народів, хоч значно слабші і витворені не в таких таких обставинах, та ще й при зовнішній допомозі, мають у світі визнання і славу найвищих досягнень у боротьбі за самостійність. Не розуміти і недопінювати своїх власних здобутків, окуплюваних щоденно такими високими жертвами, - це вияв морального авиродніння і політичного засліплениння, недопінювання вартості і спроможності свого народу. А все непростим національним злочином з применуванням чи знецінювання того досягнення визвольної боротьби перед чужим світом.

А тепер розглянемо стан на еміграції. Тут українське політичне життя та уклад політичних сил знаємо інший, ніж на рідних землях. Завдяки свободі тут існують численні політичні угруповання й організації. Немає тут безосередньої боротьби з ворогом, а політичне життя в значній мірі виноряється словесною партійщиною, дрібними кіжнертійними розограмами і спорами та відірваними від життя і актуальної дійсності програмістичним творетизуванням.

В інших умовах та при іншому стані, ніж в краї, і процес політичної консолідації мусить пройти на еміграції інакше та знайти відповідні форми. Розглядаючи питання, яка в консолідаційних концепцій на еміграції найправильніша, треба найперше устійнити, якому моментові надаємо в тій спріві вирішального значення.

Наша позиція така, що в сучасному становищі України в усіх питаннях української політики, в цілому і в поодиноких частинах найважливішим є аспект самої визвольної боротьби, а вирішальним критерієм є її вимоги і потреби. Усе, що цій боротьбі допомагає, сприяє і змінює її, все, що підносить її уснінність і ефектливість визволення - все те добре, позитивне.

Так і консолідаційний процес українських політичних сил і акції на еміграції мусить бути підпорядкований тому загальному правилові. Консолідація має за завдання сприяти тому, щоб у вільну діл включити по можливості всі політичні сили, щоб скоординувати їхні дії та піднести її позитивний для справи визволення ефект, щоб створити таку внутрішньо-українську політичну констеляцію і таку структуру, що запевнить максимальне зосередження українських сил в безпосередній боротьбі, це то в зв'язаній з тю боротьбою дії, створить одностайні внутрішньо-згуртовану формaciю усіх самостійницьких сил, що монолітно і скоординовано, протиставитиметься ворогові та завсіди одностайно й однозгідно виступатиме перед цілим зовнішнім світом. Ці всі головні цілі консолідації актуальні і на еміграції. Хоч тут немає безпосередньої боротьби з ворогом, як на рідних землях, проте вся політична робота мусить бути спрямована як до поміжна, дія для краєвої боротьби. Політичні сили еміграції мусить вести скоординовано таку зовнішньо-політичну діяльність, щоб якнайбільше помагати підтримувати визвольну боротьбу на Україні, добитися якнайкращого зовнішньо-політичного ефекту краєвої боротьби та заманіштувати і утвердити перед цілим світом факт, що всі національні самостійницькі сили України як в краю, так і на еміграції становлять одноцілий фронт і одноцілу політичну формaciю в боротьбі проти московського большевизму, за державну самостійність України.

Коротко: консолідація мусить принести внутрішнє скріплення українського визвольного фронту, змінення його зовнішніх позицій та збільшення зовнішньо-політичного успіху революційної визвольної боротьби. Обидва-ті моменти, внутрішній і зовнішній, вмішують в собі всі найважливіші цілі консолідаційних планів.

З такого визначення цілей уже виразно видно, яка концепція та яка постава консолідації дасть найкращий ефект.

Перша і найважливіша справа - це координація політичного життя і дій еміграції з визвольною боротьбою в краю. Уніфікувати цілість української самостійницької політики так, щоб була тільки одна її лінія і щоб вся політична акція на еміграції, усіх її чинників була пов'язана з визвольною боротьбою на Україні.

Об'єднання цілої еміграції, усіх її політичних чинників та пов'язання її з визвольним рухом на рідних землях в одноцілій національній державній формaciї, в якій знайдуть своє місце усі самостійницькі елементи - політичні угруповання, організації та інші чинники, щоб цілий український самостійницький світтворив одностайну цілість державного типу.

Таку розв'язанку дає концепція консолідації на державницькій платформі, в рамках самостійної, діючої державної формaciї, з принципом політичного примату визвольної боротьби на Україні, - консолідації на платформі в рамках УГВР.

Українська самостійна державна формaciя, очолювана УГВРом, що охоплює і об'єднує всі самостійницькі елементи в краю, дає найкращу платформу і організаційні форми для такого самою об'єднання і охоплення цілої еміграції, усіх її самостійницьких елементів. Завдяки тому, що вона не є партійним чи міжпартійним органом, а формaciєю державною, в ній можуть знайти своє належне місце всі елементи і чинники, що становлять пілісту української національної еміграції. Отже: політичні організації й угруповання, різні політичні чинники, що представляють українську державну традицію, що свого часу одержали були від народу мандат як головні і члени урядів Української Чехії, або як парламентарні представники українського народу чи його частин; репре-

зентадії центральних загально-громадських установ, станових /професійних/ організацій, Українських Церков, наукового світу, загалом - цілій національної еміграції.

Усі ті чинники, увійшовши в одну загальну державну формацию УГВР, в її закордонній частині, братимуть активну співучась у державницьких змаганнях, що базуються головно на красій визвольній боротьбі. Будуть пов'язані з нею політично та будуть сприяти посилюванню і закріплюванню її зовнішньо-політичних успіхів і таким чином вноситимуть свій позитивний вклад у визвольну справу. Через те вони здобувають і закріплюють /тепер і на майбутнє/ собі місце в укладі українських державно-творчих елементів. При чому, усі ті чинники, координуючи свою діяльність в одностайній лінії державницької визвольної політики, зберігають свою окремішність та реалізують свої питоменні вужчі цілі.

Як здійсниться ця концепція консолідації, то у висліді ціле життя української еміграції матиме таку внутрішню структуру яку мають звичайно народи, що живуть державним життям. Відповідні закордонні органи УГВР виконуватимуть функції найвищого, керівного державного чинника, хоч без усіх засобів нормальної державної екзекутиви і таких санкцій, а користуючись засобами політично-моральних категорій, як авторитет загально-визнаного державного чинника, внутрішня солідарність і самодисципліна.

Теперішня постава деяких чинників на еміграції, які ставляться негативно чи індеферентно до визвольної боротьби в Україні, зокрема до УГВР, з вузько-партийних мотивів, - не може мати істотного вирішального значення ані на стан і розгортання подій на рідних землях, ані на зовнішньо-політичну позицію нашої справи, яку репрезентує УГВР. Але все таки не може бути без значення факт, чи ті чинники засвідчують свою солідарність і тим сприяють успіхові справи, чи ведуть неприхильну і шкідливу акцію, хоч би тільки інформативну. Хоч би їхня неприхильна до УГВР акція не мала ніяких безпосередніх наслідків, то все сам факт того, що вона є, підриває моральні позиції українства, а це кидає тінь на цілість. Зате одностайна постава у принципових справах українського визволення, постава, засвідчуваана перед цілим народом і перед чужим світом, і то при збереженні здоровової внутрішньо-політичної диференціації, - напевно і в значній мірі приведе до внутрішнього скріплення визвольного фронту та до зміцнення завнішньо-політичних позицій української справи.

Питання, чому саме така консолідація, на платформі державницькій, а не на базі тільки міжпартийного порозуміння, у величині мірі висвітлене попередніми міркуваннями. Вирішальне значення мають передусім вимоги визвольної політики і боротьби.

Державна формація УГВР дає найкращу платформу і організаційні рамки для об'єднання всіх самостійницьких політичних чинників на еміграції. Вона ставить передусім важливі, понад-партийні державницькі політичні завдання, навколо яких у спільній політичній акції об'єднуються всі сили української еміграції, в тому числі й усі політичні угруповання. Державницька платформа і такі організаційні рамки найкраще допоможуть розв'язати усі міжпартийні проблеми, а спільна жива акція найкраще згуртує всі позитивні сили.

Якщо ж консолідація на державній базі, то чому саме на платформі УГВР, а не, напр., на платформі УНР? - Такі будуть, м. ін., голоси опозиції проти цього пляну.

На це відразу відповідаємо. При чому не стараємося дати вичерпливої відповіді, зокрема не потрібно тут вдаватись до аналізу державно-правних позицій чинників з табору УНР. Во ціль цих усіх міркувань висунути такі позитивні моменти, що доведять

до політичної затримки і поєднання, а не загострювати спірні і роз'єднуючі питання. Отже будемо оперувати реальними політичними фактами та авторитетом тільки те, що в окончаним для висвітлення поставленого питання, то Його не можна тут оминути.

Передусім УНР як політичний чинник може виступати тільки як фактор еміграційний. Історія Його діяльності, зокрема в останніх двох десятиліть, так наочно ствердила і задокументувала той політичний факт як для українського, так і для чужого політичного світу, що нема потреби Його доводити, як і неможливо Його серйозно заперечувати. Висуваючи тезу про теперішній т.зв. уряд УНР як носія і репрезентанта Української Держави, то, промовчуючи державно-правчу сторінку цього питання, можна б тільки апелювати до минулого, до історії Української Державності з 18-20 років та підтримувати думку, що він на еміграції зберіг мандат і компетенції правосильного уряду України.

Якби в нашій визвольній боротьбі і в цілому політичному розвиткові на Україні, від початку останньої світової війни, не було того революційного державного життя і того процесу виростання з живої дійсності революційної державної формакії, процесу, завершеного створенням УГВР, — тоді нашій самостійницькій політиці довелось би тепер, мабуть, покликатися до минулого і в протиагу до московсько-большевицького ставленника, т.зв. уряду УССР, висувати як репрезентанта української державності якийсь традиційний, еміграційний уряд. Інша справа, чи тоді цю роль мав би виконувати Уряд УНР, чи напр., УПР з 41 р. Але цього питання тут не будемо розглядати, бо така потреба неактуальна.

Але підільна державна формакія та революційний, найвищий державний орган України — УГВР, що існує і діє на Україні як політичний факт і фактор, має величезну перевагу над еміграційними чи традиційними урядами, як для самої визвольної боротьби, так і для міжнародного становища української справи. Було б зайвим це тут лише доводити.

У кого мало важить і кого мало переважає значення і потреба розвивати визвольну політику і революційну боротьбу на самій Україні, той жай погане, яку вагу і яке значення мають у сучасній світовій політиці аналогічні фактори інших народів, які оцінку знаходять ті чинники у політиці чужих держав. Це ж на наших очах єдіні кінець війни і після її закінчення різні еміграційні уряди, що віддали своїм союзникам під час війни значні прислуги і здобули собі зважні позиції, — зустріли з боку тих же союзників численні такі акти, якими підривається або ліквідується їх значення і роля /еміграційних урядів/. А натомість політика іх союзників-великодержав старається ціною їхнього упадку /або підуадку/ здобути собі впливи і позиції щодо тих політичних процесів і сил, які існують і діють у батьківщинах тих еміграційних урядів. Це ставою такого ставлення західних великодержав до еміграційних і країнних факторів по невслених народів, крім мотивів політичної та тактики супроти СССР, консервативний і холодний реалізм їхньої політики щодо тих народів. Розраховуючи на те, що відносні поневолені народи мають відіграти у міжнародних подіях реальну роль як силові фактори, а не тільки пропагандисти, — політика великодержав оглядається передусім на те, що діється в тих країнах, на той розвиток подій, що там відбувається і на ті сили та чинники, що формують красу дійсності. Нікі для них настільки більше значення навіть слабі, проблематичні взаємини з відносними країнами чинниками, ніж підтримка відданих їм союзників-еміграційних урядів. З політичного погляду це не є ані незріність союзникам, які не вдачність, а просто-напросто зверезий політичний реалізм, що вважає за підметний політичний чинник саме народ як цілість,

цебто його головну діячу та зовсім зерені частину а че еміграційний відламок.

Такі "міжнародно-політичні показові лекції" мусять вивчати ті українські еміграційні політичні чинники, окрім ті, що задалеко відійшли від ґрунту політичної істини /тобто істини, що народ у визвольній боротьбі мусить керуватися насамперед раціями і потребами тої боротьби/ а зарадто складаються на порятунок від зовнішнього світу, а вдивляючись у чужі політичні обрії, беруть для оцінки нашої політичної проблематики чужі критерії та міри, вироблені для інших, відмінних політичних ситуацій. На тих прикладах, що їх так багато даєть теперішні світові події, легко переконатися, що і в чужій тверезій політиці "вищої класи" така політична проблематика, як у нас, розцінюється тими самими критеріями і мірами, якими послуговується і наш "деморослий" революційний рух. Може через те її легше буде знайти спільну політичну мову.

Спостерігаючи позиції з одного боку краєвих, а з другого - еміграційних політичних чинників інших народів, ставлення їх до одних і до других західних великорадянських, та цілу еволюцію тих відносин останніх літ, - тим легше стає зрозумілим, який великий політичний валльор і у зовнішній політиці має існування і діяння на Україні підпільного державного утвору і такого ж революційного уряду. Протиставлення його большевицькій експозитурі має на міжнародній арені значно сильніші атути і переважливу силу, ніж виставлення еміграційного уряду. Во ї сам факт його існування і діяння на українській території і те, що большевики не можуть його знищити, докладаючи всіх зусиль тоталітарно-енкаведівської державної машини, - це таке сильне і наочне свідоцтво його вкорінення у народі і його сили, що жодна ворожа пропаганда не може нічого вдійти проти цього свідоцтва.

Зате кожний еміграційний уряд, навіть такий, що має одночасно всі атути своєї лігітимності і мілітарну силу, але разом із тим є він з еміграційний, що його осідок є на чужині, а не в рідному краї, - не може мати такого значення. Коли ж говорити про "уряд УНР", то хіба ніхто не міг би твердити, що в нього було б найслабшим місцем те, що він перебуває на еміграції.

Коли ж політичне середовище УНР хоче обстоювати тезу про уряд УНР як уряд України, тоді треба ствердити, що в такій ролі він цілковито не проявився в останні роки, такі важливі і такі багаті на далекосіжні події в історії визвольної боротьби. Важко зрозуміти, як можна висувати такі претензії, знаючи, що претендент на позицію уряду України не то що не керував визвольною боротьбою ростаннього періоду, але навіть не реагував на події в Україні в тому сенсі, як цього треба б було вимагати від носія і репрезентанта державної незалежності України. В такій ролі властивим змістом "діяння" того "уряду" була б хіба неактивність.

Тут треба ще раз підкреслити, що на цьому місці не хочемо ні полемізувати, ні аналізувати чи висвітлювати позиції і роль УНР. Якби це було потрібне, тоді довелось би піддати критичній аналіз інсамперед державно-правну сторону, як і цілу політичну діяльність чинників УНР від початку їхньої еміграційної історії. Тепер цього не робимо, бо прагнемо до такої політичної консолідації, в якій усі причасні політичні чинники стають на правильну політичну платформу, входять в непохитну самостійницьку й соборницьку державну конструкцію та в ній вестимуть устійнену й випробовану правильну роботу. Мажмо на оці теперішню визвольну політику і перспективи майбутнього, тож при тому було б зайвим порушувати негативні моменти, якщо будуть гарантії, що вони належать тільки до минулого, а даний політичний табір стає на правильні позиції. Хіба що було б інакше. Тоді треба б не

доцупти до того, що несподівано з минулого утруднювали чи обтягували змагання за майбутнє. Тоді була & потреба розправлятися з тими негативами.

Коли ж довелось сачечити концепцію про уряд УНР, то ніяк не можна обйтися торо факту, що той політичний чинник в останні роки так ясно виявив перед цілим українським народом і перед чужим світом свою неспромоність до власної державницько-визволької політичної дії, що висування його на чоло українських державмудріжок змагань принесло було з тієї однієї причини, гавелку входу для визвольної справи.

Чи ж можливо серйозно ставити перед українським народом вірхівку УНР, як той найвищий чинник, що очолює визвольну революційну боротьбу, по реалізувати українську революційну державність, що дає найвище державне завершення непримиренному динамізму і активності сучасної української революції? Чи ті два елементи: найвищий революційний активізм і крайню неактивність та отрутність УНР, і то в найгарячіші моменти, можна сполучити в таку одну політичну цілість, щоб саме той останній був керівником і працівником? Чи може українська визвольна політика мати б вимідати так, що визвольна революція - це одне діло, а "Уряд" - друге? Чи при такому укладі можна зосередити в однотілік визвольних змагань усю політичну енергію, змобільзвувати до боротьби усі сили народу? Чи можна в такий спосіб створити відповідно сильний фронт самостійницької політики проти більшевицького тоталітарного імперіалізму? Чи на думку еміграційного УНР-івського табору українська справа виступила б у своїй найсильнішій формі на форумі міжнародному і здобула б можливо найкращі позиції?

Сьогодні Україна у міжнародному укладі сил - це немов вулкан визвольної революції, якого не можна ажі згасити, ані здушити. Це джерело безнастежних потрясінь у протиприродний політичній структурі на сході Європи. Україна - це та непримирена сила, що бореться проти всіного наїзника, проти всіного поневолення. Вона діє виключно за свій власний законом, має своє неукінне прямупадання до собірної суверенної Української Народи. Україна, в найтижких умовах, не тільки продовжує боротьбу, й живе власним, оформленим у юридично-державному творіві, життям. Український народ веде не тільки власні змагання, він ніколи не осередком, організатором та передовою силою спільноговизвольного протибільшевицького фронту всіх членополених більшевизмом народів. Україна - це історичний гробокопатель московсько-більшевицького імперіалізму, гніту і насильства, а водночас - пробозник і кристалізаційний осередок нового ладу на руїнах СССР, ладу свободи і справедливості у взаєминах між вільними народами і юдіями. Така історична місія України, така її фактична сьогодні роля, і відповідно до цього вона здобуває собі світову позицію.

Але для найсильнішого зосередження і напруження власної потенції, для найвищої боєздатності і для досягнення найбільших зовнішньо-політичних успіхів - ціла самостійницька Україна, усі її сили мусить створити не тільки одну цілість взагалі. Та цілість мусить мати ще й вільновідчу внутрішню структуру та відповідне правопорядок і соціальну форму, щоб усі елементи твої цілості стояли якнай на своєму відповідному місці, щоб найвиднічніші очолювали, недавали наприкінці вираз цілості.

Там, вимогам найкраще відповідає революційно-державна формація, очолювана УГВР. Во вона, виростаючи на Україні органічно, з своєї діяльності, під час боротьби, формувалася для потреб твої боротьби і під безпосереднім впливом усіх тих сил і тиснень,

серед яких вона мусить існувати, діяти і зростати. Тож у тій "формації" всі складники є на своєму природному місці, відповідно до свого питомого тягару і власного потенціалу та функції в цілості. Також і зовнішні форми, як у всіх органічних творів там дестосовані до живого діла, у свою середовищі. У тій самій формі мусить виступати українська самостійницька державна Формація перед зовнішнім світом. Во та форма найкраще віддає усі напереді наведені її риси і питомі якості, а в тому напів головна сила, це наші найважливіші атути.

Революційно-державна Формація, зроджена на рідких землях, має бути осередком, головним зрубом і головним інем, вона має дати державно-організаційні рамки для включення в одну пілість і всіх еміграційних самостійницьких сил і чинників. Усі вони можуть знайти в ній своє місце, включившись у відповідно розбудовану закордонну частину одної пілости.

Відносно державної традиції, на яку все покликаніться кола УНР, то визнаємо, що з цього поганду вони мають свої історичні позиції. Але ми не погоджуємося з тим поглядом, що продовжує вживання державницьких традицій є в'язане неподільно з особами або з політичною групою. Уважаємо, що вони більше в'язнуться в живої політичній акції і визвольній боротьбі, яка далі реалізує ті традиції та змагається за їх втілення у живій політичній дійсності.

Збереження державницьких традицій не полягає в тому, щоб твердо триматися самої формальної, а ще більше персональної "традиції", тобто в колишній ролі і постів окремих осіб або груп виводити їх незастаріле, виключне право на тільки репрезентувати минуле, а й у теперішній українській політичній дійсності посадити такі пости і персональні позиції, що яких уже не дає підстав сучасна інша діяльність. Визнавши такого розуміння державних традицій часто ставячи їх найвищий і вирімний критерій, питання - чи пооднакі явища і цілій розвиток живої політичної дійсності і визвольної боротьби вклаляться в ті зовнішні, формальні рамки, а ще більше чи респектують їхні "традиційні" персональні "управління". Коли так, - тоді це, по іхньому, державницькі, погоджені з традицією факти. Коли ж ні, - то вони їх не визнають, ганьблить як явища звернені проти державницьких традицій, хоч би їх виключним змістом було якраз змагання за те, щоб сума суть тієї ж державності була не тільки традицією, а й живою дійсністю /розвиток живої політичної дійсності і визвольної боротьби/. Але державних традицій не можна трактувати по-музейницьки. Кожний, хто хоче стояти на сторожі їх збереження, має не так права, як передусім обов'язок, докладати всіх можливих старань, щоб найкращий зміст державності не зійшов до ролі тільки історичного порідку, щоб він не падав до минулого, а щоб до його належала сучасність і майбутність, щоб він був живою реальністю. Мова йде про самий зміст, а не про персонально чи про менше важні справи формального порядку. Зберігати державницьку традицію - це значить не зводити її поза живе життя до музеїв, а новизнувати її з актуальними державницькими змаганнями, сприяти тому, щоб була дотримана історична нерманентність поміж теперішніми державницькими змаганнями і традицією з минулого і то, головно, щодо позитивного змісту. В усьому найважливішим є самий зміст, суть, а не справи формального порядку, як назви і т.ін. або питання персональні чи групові.

Допіннюючі значення традиції у державницьких змаганнях, ми за здійснення і продовжування усього найціннішого, найпозитивнішого щодо змісту з традиції намої державності, але ми проти присвоєння "монополії на традиції", про ти формалісму та проти

тільки збереження традицій державності як музейних вартостей.

Повертаючись до УНР, вважаємо, що цей політичний чинник на самому початку має за свого минулого чи не найбільше можливостей, а тим самим і зобов'язань продовжувати державницькі традиції у дельти визвольних змагань та в послідовній самостійницькій політиці. Але розвиток визвольних змагань останніх двох десятиліть, зокрема від початку другої світової війни, тих змагань, що саме і є найістотнішим продовжуванням українських державницьких традицій, не дає чинникам УНР такого політичного свідоцтва, яке виправдало б їх претензії до виключно найвищого становища в українському політичному житті.

Українські державницькі змагання продовжуються безперервно, вони мали і мають свої героїчні подвиги та великі політичні досягнення, вони є найвиразніше продовжують українські державні традиції. А тим часом політичний табір УНР не то що не відіграє у них такої ролі, до якої заляє претензії, а і взагалі він єбо не проявляє себе у найважливіші моменти визвольних змагань останніх років, або стає по тій стороні, авідки йде не поміч, а утруднення визвольній боротьбі. Зийшовши з позиції провідного чинника у боротьбі за державність, чинники УНР тим самим зійшли з першої позиції у продовжуванні державної традиції. На сторіні тих традицій, на сторіні української державності стали ті нові, революційні сили України, що взяли на себе найбільшу частину боротьби за державність тепер.

Накреслючи нашу концепцію консолідації всіх самостійницьких елементів на еміграції та концепцію уніфікації української самостійницької політики, слід з'ясувати нашу поставу до тих тенденцій, що їх висуває група УНР, тобто щоб політичні угруповання консолідувалися навколо політичного осередку УНР, що мав би бути визнаним тими ж угрупованнями за український еміграційний Уряд.

Концепція УНР не має обґрунтовання в позиціях та ролі тої групи в сучасній українській політичній дійсності, зокрема в сучасних визвольних змаганнях, бо ця концепція не відповідає станові і потребам теперішньої визвольної боротьби на Україні та цілої визвольної політики. Також посилення кіл УНР на інші управління в ім'я чи ради державницьких традицій, що є виправдані.

Але як уже ми визначили, не хочемо тут чіпати історичної ролі УНР, ані замеречувати того, що позитивні елементи в тому таборі могли б тепер і в майбутньому внести свій позитивний вклад у дальнє продовжування змагання за державну незалежність України.

Від кіл УНР ідуть намагання протиставити революційній державній формaciї, яку очолює УГВР - "Уряд УНР". З одного боку - неприємність чинників УНР у визвольній боротьбі України та в усіх державницьких актах і діях на Україні в останні роки, а з другого боку - намагання протиставити себе з еміграції тим фактам і чинникам, які творять і формують державницькі змагання і самостійне державницьке життя України в останні роки і тепер. Така постава чинників УНР унеможлилює їм знайти для себе місце в укладі активних самостійницьких сил України та включитися у сучасні державницькі змагання і дії, якщо УНР хоче її далі намагатися протиставити себе революційній державній формaciї України, що виросла з самої боротьби. В такому разі група УНР ставить себе поза рамки сучасних визвольних змагань і стає в таку позицію, що активна визвольна політика мусить її поминути, тобто вилемінівати.

І саме ця політична лінія групи УНР доводить до альтернативного протиставлення: "або - або". Ця альтернатива є по-

милкова і скідлива для цілої визвольної справи, а ще більше для неї самої. В українському внутрішньому політичному житті багато звичних конфліктів і контролерій походить з того, що політичні чинники у своїх взаємовідносинах дуже часто сказлять справи так, що виходить прямо протиставлення поміж ними там, де його по суті немає. Причина в тому, що хоча й існує в нас, зокрема на еміграції, багато політичних угруповань, але процес політичної диференціації і кристалізації окремих політичних напрямків - незрілий. окремі політичні тabori не мають достатньо розвиненого і оформленого свого власного, питоменного, політичного змісту, світогляду, програми, тактики чи усталеного напряму політичної роботи. Через те не мають власної політичної лінії, а щоб утримати свою партійно-організаційну окремість, за зміст свого групового існування беруть або опозиційне, або позірно конкурентні становище супроти активних сил в українській політиці. Найгірше лише у внутрішньо-українському політичному житті криється саме в тому, що окремі політичні угруповання, які все, з уваги на свій склад, повинні мати власне політичне обличчя, силкуються на те, щоб зайняти позиції іншого політичного чинника. Коли ж до того немає з їх боку відповідної серйозної політичної дії, яку треба вести на тих позиціях, до яких вони залягають свої претензії, а тільки уявні, дрібні, пропагандивні маневри, - тоді в цього виходить не творча боротьба і співзмагання, а хаотизація політичного життя і підривання зменшування усієї позитивної роботи активних політичних сил.

Якщо кожний український політичний фактор матиме розвинений, скристалізований й оформленений власний політичний зміст щобличчя, обсяг, напрям і характер власної політичної роботи, то ді матиме і означене власне місце в українському політичному житті, виконуватиме власну, означену функцію в цілості. Також і взаємовідносини поміж ними тоді будуть природні і речеві, а цільний уклад політичних сил буде виражений і оформлений. В новому буде місце, з однією боку, на здорому, творчу реалізацію, на постійне співзмагання поміж різними політичними напрямками і силами. А це буде чинником поступу в активізації, бо тоді відбудеться процес взаємного відкритування, доповнювання і вирівнювання додатних елементів та водночас нейтралізування від'ємних елементів, відбуватиметься політична синтеза різних сил і дій - чи то організовани, чи природним порядком, у самих наслідках діяльності всіх складників. Тоді замість такого стану, що одні ведуть боротьбу і позитивну політичну роботу, а другі говорять, що роблять те саме, та що й краде, а на ділі тільки утруднюють роботу першим, - прийде зміна в тому напрямі, що, крім усієї ревалізації, кожний чинник буде провадити свою власну роботу і виконувати таку функцію, якої не робить і не виконує інший.

В сучасній українській політичній дійсності, при теперішньому нашему становищі таки спрощі не може бути досить сил, досить виконаної роботи: одного і другого ще треба і треба. Є місце і робота для всіх сил, різні завдання в різних напрямках, так до всіх чинників напевно можуть внести свої позитивні вартості і вклад. Треба тільки одного: щоб усі дбали передусім про добро України, української справи, а потім про свою партійне добро; щоб усі хотіли дійсно боротися чи працювати позитивно для спільноти справи та щоб всі шукали свого власного місця роботи, відповідно до своїх спроможностей, а не старалися підштовхуватися під других та аужинувати їхніх здобутків.

В українському житті тепер немає багато чого ділити до

використуваним і споживання. Зате можна багато зробити і здобути жертвенною боротьбою і працею. Тож так тісно, що не протовиси, може бути тільки при політичному чи суспільно-громадському "жолобі". Натомість у боротьбі і при праці дуже багато місця для граїв, більше, ємік скочик і доброї волі.

Наша концепція консолідації - це концепція з'єднання і з'єднання всіх національних сил для спільної боротьби і спільноти праці на спільній державницькій платформі і в найширших державних рамках. Це не консолідація для розподілу впливів та позитивів поміж договірними політичними угрупованнями.

Перша і основна передумова до нової внутрішньо-української консолідації є те, щоб у цілому українському житті, як в цілому, так і в усіх складових його елементах на першому місці стояв принцип вільності боротьби і творчої праці для справи визволення і державної самостійності. Щоб за тим критерієм опінчувати всі елементи і всі проблеми внутрішнього українського життя. Тоді в ім'я спільноти ідеї та великої національної потреби, в спінці всіх націй і всіх чинників переважатимуть з'єднусь, спільні моменти, які стонтимуть перед тим, що спирає і роз'єднує, перві значення матиме піттання, який позитивний вклад зносить кожний елемент у цілість. У консолідації замість грунової есклюзивності і вузько-партійного "або - або" супроти інших політичних чинників, до голосу має прийти взаємна толерантність та синтезуючий принцип: "і - і". Не відкидати жодного чинника, що може і хоче внести свій позитивний вклад у спільну цілість, а елонімувати тільки пекідливі елементи.

Коли ж говорити про те, яке місце має заняти в цілому укладі кожний чинник, то в тому жарти вирішувати дві речі: по-перше, головний напрям, зміст і характер діяння цілого укладу політичних сил і чинників, які, крім своїх особливих завдань і окремих цілей, мають діяти в одному напрямі, в одній генеральній лінії самостійної політики. Наша консолідаційна концепція працює до того, щоб політичні угруповання й інші політичні чинники, зберігаючи своє власне існування і діяльність, увійдуть в одну цілість вищого порядку, яка в боротьбі, а також і щодо зовнішнього світу, як і в регулюванні основних внутрішньо-українських справ, буде виступати і діяти як органічне ціле. Така організована цільність українських політичних сил має не тільки існувати; вона мусить виконувати означенні завдання, має провадити визвольну боротьбу і самостійницьку українську політику. І цей внутрішній уклад і зовнішнє оформлення мусить бути достосовані до даного загального стану, становища і потреб цілої визвольної справи, зокрема до ситуації і визвольній боротьби на Україні. Цілком відмінно, різку лінію визвольної політики, інший політичний характер і лише мала б цілість сконсолідованих політичних сил на еміграції, залежно від того, чи це буде консолідація на платформі і в рамках державної формaciї УГВР, чи під виглядом емігранційного уряду УНР, чи механічного, без якого і безконцепційного міжпартийного зговорення. В тому немає нелісності, які сумніви. Мова йде про нашу визвольну концепцію, про напрям і зміст самостійної політики. І це має

бути вирішено. Це вже доведчилось на різних землях підконтрольних і поступово довершується якже на еміграції.

Коли б розвиток політичного життя на еміграції відійде далі, так, що - в той час, як у державній формaciї УГВР об'єднуються всі активні, самостійницькі сили й елементи, - на коло УНР згуртувалася б протистоянний опортуністичний табір, тоді цільно б до склоплюваного протистояння "або - або". У висліді від цієї логіки активної самостійницької політики, яка базується на краєвій боротьбі, відпадали б гуртом і всі ті елементи і вартості, що опинилися в опортуністичному таборі, як і ті, що могли б у самостійницькій політиці виконувати позитивну роль, якби не протиставили себе укладові активних сил, а включились у нього, поєдналися з відповідними його елементами. При протистоянні "або - або" відпадає і пропадає для актуальної позитивної роботи все, що включилося у негативний чи менш партійний уклад, хоч би навіть воно було поважною, позитивною величиною. Тотож при включені до подрядного, вишого укладу всіх національних сил, поряд з дальшою внутрішньою ривалізацією, але без крайньо ексклюзивного протистояння, навіть малі позитивні вартості і елементи не йдуть на марно, а разом з іншими вартостями твої категорії скріплюють відповідні позиції цілості. Още й був би головний ефект в розумінні економічної політичної енергії з консолідації різномірних і відмінних політичних елементів.

Подані в цій статті міркування підводять до таких висновків. В українській політичній проблематиці на першому місці стоїть питання визволення, визвольної боротьби, осьові і головні напримки визвольної політики. Альтернатива визвольна, революційна боротьба і грунтовна активна визвольна політика, головним оссредком і базою якої є ця боротьба, - чи пасивний опортунізм, орієнтація і вичікування на т.зв. ком'юніту, на визволення зовнішніми чинниками. Це означає: чи треба вести визвольну боротьбу і чи треба вести самостійну, грунтовну й активну визвольну політику, чи ні. Але тут немає компромісу, сні викруті, і може бути тільки одне рішення. Українська самостійницька політика може піти тільки одним шляхом, на який і її спрямували і попроводив самостійницький революційний рух та в одній революційно-державній формaciї України, яку очолює УГВР. Це є перша головна засада нашої визвольної політики.

Друга важливіша проблема не еміграції - це питання політичної консолідації. Це, перш за все - питання економічної політичної енергії, вимога зібрати всі сили в одній понадпартийній, державній формaciї, для спільноти, скоординованої, самостійницької політичної акції і визвольної дії, а не задля самої консолідації.

Так боротьба і політична акція є шляхом і засобом до державного визволення, так і консолідація має бути засобом до збільшення сил і зміцнення позицій у визвольній боротьбі та в самостійницькій політиці. Такий і її сенс. Вона /консолідація/ має бути підпорядкована першому постулатові, з ним пов'язано і так до цього дростосована, щоб зміцнювати, доповнювати та прикрювати його реалізацію. Відірвена від твоїх цілів, якії має слухати, вона утратила б свій основний сенс, а спрямовані проти тієї цілі - будуть б шкідливим і негативним явищем.

Перший постулат буде исповідно зреалізований і на еміграції. Запоруку тому дає сила і наснага революційного визвольного руху, а також ідеально-політична постава здоровової частини української еміграції, яка прагне внести свої позитивній вклад у справу визволення.

Щодо консолідації еміграційних політичних угруповань і чинників, то це залежатиме у великих мірах від них самих. За іхно-

участь промовляє як добро цілої визвольної справи, так і чисто партійна рація і користь самих угруповань.

Для цілості визвольної політики буде бефперечна користь з того, якщо в консолідаційному процесі на платформі і в рамках УГВР приймуть участь ті політичні чинники, що досі не йдуть тим єдиноправним шляхом визвольної політики, а які можуть внести свої позитивні вартості. Але ще більше значення має ця справа для самих політичних чинників і угруповань, бо для них тим вирішується питання підстав і перспектив дальншого існування. Не одна політична група, що розминулась з активною, дійсно визвольною політикою і через те отримала рацию існувати, дістасе не звичайну нагоду виправити свої прогріхи, включитися до єдиного визвольного фронту, зайняти місце в тій державній формaciї, якій належить майбутнє, хоч для того щоб ії створити, вона нічого не зробила. Це нагода стати відтепер на правильні позиції, зняти позитивну участь у розворотні визвольних змагань, а через те здобути і для себе місце у державному будівництві України.

Однакож було б помилкою приписувати зовелике значення поставі окремих угруповань. Більшість з них слабосильні і не мають впливу на розвиток подій. Самі народні маси, переднінні політичні активізмом, з високим політичним виробленням і здоровим інстинктом, включаються активно в політичне життя та проходять побіч тих угруповань, які не йдуть ногу в ногу з цілим розвитком визвольної справи. Ті ж маси стають тепер уже й на еміграції основним політичним чинником. У процесі консолідації політична конечність та достосована до неї доцільна лінія активних політичних сил спільно зі співдіючими масами переважать елементальну гальмуючу діяльність різних угруповань. А постаса тих угруповань буде вирішувати не так те, чи довериться процес консолідації, як радше те, чи знайдуть і яке місце самі вони в українській внутрішньо-політичній дійсності.

Визвольна боротьба і самостійницька політика підуть своїм твердим і нестримним походом до перемоги. Вестимуть їх усі активні, самостійницькі сили, згуртовані в одній самостійній, революційній державній формaciї, яку очолює УГВР. Усі політичні елементи мусять зайняти своє становище.

Шо піде в поході - піде до перемоги. Кто протистоятиме чи загаситься, той сам стає в таку позицію, що всі здобутки визвольної справи будуть його недачами, ії тріумфи - його поразками, ії перемоги - його упадком, а ії слава - його кесла - рою. Це були б позиції дуже зближені до позицій ворожих, хоч не в намірах, але всеодно в наслідках. Ставати на такі позиції тепер, маючи змогу зайняти позитивне становище, було б з національного погляду власного політичного добра - нерозумно і самовбивчо.

Рішиться на одну або другу сторону - доведеться всім, кожному політичному чинникові, кожному угрупованню. І то скоро.

Усі національно здорові елементи та всі позитивні, тверезі політичні чинники непевно знайдуть своє належне місце та свою творчу ролю в одноцілому визвольному фронті. Ціла здорові українські еміграції з'єднається з визвольною боротьбою на Україні в одностайній самостійницькій політичній дії, в єдиній самостійній державній формaciї, під кермом революційного найвищого державного органу України - Української Головної Визвольної Ради.

С. Вітрило

ВЕЛИКІ ПИТАННЯ НАШОЇ ДОБИ

/Вступ до студій гармонійного суспільства майбутнього /

ВІЧНЕ ПИТАННЯ:

Хто хоче відкритими очима дивитися на світ і вірно оцінювати події свого часу, мусить замислитися над питанням: до чого йде людство?

Це питання вічне. З того часу, як людина навчилася думати і почала пізнавати себе як частинку великої світової збірності, вона, в кожну добу, задає собі це найбільше питання - до чого йде людство?

Чи людство бреде без дороги її цілі, гнане вперед /і чи завжди вперед?/ голodom, холодом і біолегічним потягом до розмноження, чи розвитком людства, крім біологічних, керують ще й інші, т.зв. соціальні закони? Якщо такі є, то, прослідкувавши їх дію в минулому, чи не можемо ми бодай трохи піднести непрозору завісу майбутнього і хоч у загальних рисах дати відповідь на оте генеральне питання - до чого йде людство?

Кожна доба відповідає на це питання по-своєму, бо людство не стоїть на місці. Підіймаючись на кожний новий щабель свого розвитку, воно здобуває щораз нові знання. На кожному новому щаблі відкриваються щораз ширші обрії. З бігом часу стає ясніше, що людське знання не є досконале. Ширші обрії уможливлюють лише глибше й досконаліше пізнання. Відповідь попереднього покоління на вічне питання людства вже не задовільне сучасних людей. Людям нової доби доводиться кожного разу шукати нової відповіді.

Нам теж треба знайти відповідь на це питання, вірну для нашої доби. Для цього ми насамперед мусимо оглянути сучасні обрії і мати перед очима властиві ознаки нашої доби.

НАША ДОБА

Наша доба підготована попереднім століттям, яке, загальною ка-
жучи, спиралося на двох великих китах: на французькій революції і на розвиткові природничих наук.

Французька революція виступила проти феодального панування невеличкої вузької кasti. Вона привела в рух у широкому суспільстві ті сили, що поти лежади облогом. За допомогою індивідуалістичного лібералізму й вільної гри сил */laissez faire/*, вона створила матеріальні цінності світового значення. На допомогу їй стали природничі науки, використання сили пари й електрики, винахід залізниці й пароплава, телеграфу, телефону, авта, літака й радіо. Нові соціальні ідеї й нова техніка поволі створили цілком новий світ. За часу французької революції на земній кулі живло щось 750 мільйонів людей, з яких від 500 до 600 мільйонів живло ~~з~~ хліборобської праці. Іхнє ставлення до природних і недиприродних сил, щобо іхнє світосприймання було зовсім інше, ніж світосприймання 2 $\frac{1}{2}$ мільярдів, які населяють нашу планету нині. Іхня відповідь на питання - до чого йде людство? - була зовсім інша, ніж має бути відповідь нашої доби.

Протягом останніх 150 років чисельність населення земної кулі зросла щось на 1,5 мільярди людей. Ці півтора мільярди, майже без винятку, живуть з праці в промисловості й транспорті, з ремісництва й торгівлі. З'явилися величезні міста та промислові центри з кількасоттисячним населенням, а то й кількамільйоновим. Машини виступають на всіх ділянках фізичної праці, навіть на полях розумової праці машини /прикладом того є аритмометр/ починає подекуди з успіхом заступати людину. Машини п'ята разів збільшила продукційні сили людства. Машини подолала простір.

Разом з розвитком природничих наук, машина не могла не вплинути на зміну світогляду сучасного людства. Ми помічаємо загальну тенденцію прогуманізації від ідеалістичного світосприймання, що колись майже ненадійно панувало в умах поспільства, до матеріалістично-го, або, вірніше, до механістичного. Віра в вищу, Понадприродну Силу, що керує світом, у широких колах, надто міського населення, занепадає. Натомість зникає віра, що всі події в світі, як і долю окремої людини, можна або навіть треба пояснювати так само механістично, як і процеси на промисловому підприємстві.

Ця загальна тенденція іскривила відчуття також і в деяких тероріях суспільства, що виникли за минулі дні, але витиснули свій карб і на добі нашій, сучасний.

Скупчення величезної кількості людей по великих містах та промислових центрах привело до того, що окрім людина дедалі більше почала здаватись декому-нішою одиницею з маси, піщанкою з купи піску, статистичною одиницею. Замість окремої людини з її окремою і неповторною індивідуальністю, з'являється статистична безликі одиниця, поведінкою і життям якої керують статистичні закони великих чисел. Ця одиниця носить стандартизовані одяг, живе в стандартному помешканні, має стандартний спосіб життя. Для філософів і для тих, що стоять біля керма держави, поняття про людину майже цілком зникає. Натомість з'являється поняття про людську масу.

Ці великі маси людей відчувають наприкінці попередньої і на початку нашої доби глибоке незадоволення лібералістично-індивідуалістичною есадою світового ладу, що його людство знало з попередніх поколінь.

Цей лад з його вільною грою сил починають вважати за відхиленій і більше непридатний керувати життям, надто для величезних мас людей фізичної й розумової праці. У цілком новому сучасному світі вільна гра сил приводить до нових анонімних потуг, свого роду "держав у державі". Це - великий фінансовий капітал, великі промислові та торговельні трести й картолі. Ці когутні потуги своєю власною політикою раз-у-раз викликають нові конфлікти; раз - за владінням золотом, вдруге - за нафту, мідь, никель, срібло, кольчуги, ринки збуту. Такі конфлікти раз-у-раз призводять до політичних незгод, які виливаються в війни між державами й народами. Ці анонімні потуги не спромоглися створити стабільності й безпеки в світовому господарстві. Високі кон'юнктури, промислові кризи й безробіття стали постійними й періодичними явищами на початку нашої доби. Все це не принесло працюючим масам ані переваги в іхньому існуванні, ані задовільного родинного життя, ані сприємного відчуття радості життя.

Ось на якому тлі з'явилися новітні соціальні учени, з яких вирошли комунізм, фашизм і нацизм, як спроби примусової організації життя народів ідновідно до теорій, вироблених у засідниках соціологів, статистів, економістів тощо.

Отже найпритаманнішою ознакою нашої доби, з нашого погляду, саме є те, що в наш час відбувається спроба розв'язувати світоглядові питання не так на сторінках наукових трактатів, як на полях боїв та за колючими дротами концентраційних таборів. Загальна тенденція до матеріалізації й машинізації дійшла в нашу добу свого вершина в тому, що словесні абстрактні аргументи матеріалізувалися в сучасні машини війни, літаки й танки, та машини терору х/кишенькові пістолі. Виник цілком новий тип тоталітарних держав з політичним режимом, що виключає будь-яку вільну гру сил, що відкидає будь-яку волю особи.

^{x7} Encyclopaedia Britannica /1939/ подає таке визначення "тоталітарної держави": "Вцілів, уживаний відносно нацистського режиму Німеччини, фашистського Італії й комуністського Росії, де є цілковита централізація контролю. В тоталітарній державі політичні пар-

тії задумено, або "координовано" в одну партію і конфлікт класів затумованим умисним наставленням на органічну єдність держави".

Ці тоталітарні держави здобули в своїх політичних режимах можутній засіб цілковито /тотально/ опанувати свіма силами своїх народів для того, щоб створити могутнє озброєні і стрімголов кинуті та розгоряні й очманілі від гучної пропаганди маси в вир крикової війни, яка має на меті, крім усього іншого, ще й збройною силою розв'язати найсуперечливіші питання сучасного світогляду, а тим самим вимусити в людства кожне своєї відповіді на основне питання всіх часів - до чого йде людство?

Аргументи літаків і танків, видима річ, для багатьох очевидні, ніж теоретичні висновки. Там, де вибухають бомби й гранати, навіки замовляють опоненти. З неменою силою переконливості ціє та-кож і кишенськова пістолі ката. Постріл у потилицю індивіда, що обстоє масну думку, суперечливу офіційно проголошений істині, переконує не лише його, а й інших, до нього подібних, що в тоталітарній, замкненій на всі замки державі, мов ті курчата в загороді, з покірним трепотом чекають на черговий виміх ножа в руках кухаря.

Але поза комічними дротами кордонів тоталітарних курників ще був і е, на жаль, широкий світ, де ~~не~~ єснус бодай відносна воля думки й сумління. Світова думка не може реагувати на дію літаків і танків та на дію кишенськових пістоль. Кишенськова пістолі в внутрішньою справою держав і може викликати лише платонічне обурення в широкому світі. Але маси літаків і танків /зитиснені насильством з праці населенням тоталітарних держав, загрожують безпеці вільного світу.

Літаками і танками неможливо зійти в таємниці. Можна применити кількість убитих, але зовсім замовчати братські могили неможливо. Бомби і гранати вибухають гучно. Вони спричиняють руїни, мерців, камік, іців і сиріт.

Кишенськова пістолі - це негучно знаряддя внутрішньої політики. І постріл в льюху чи серед мурів в'язниці заглушують шумом запущеного мотора. Кат стає в позу гуманного перебудовувача сліту. Кри аві кінці своїх томних справ він ховав в глибоку таємницю за маскованими лісовими посадками ям. Іноді над трупами своїх жертв ви-нахідливі державні мужі влаштовують майданчики для танців. /Вінниці/ Сотні і тисячі статистичних одиниць зникають безелідно. Невеликий статистичний фокус - і папір ьиглидає невинно. Сиріт і вдів не лишається. Можливих месників винищується тотально, до останнього не можливи включно. Постріл у потилицю нікому не загрожує також і капітром.

Тоталітарний режим, часом надягаючи маскару чоловіколюбності, спростовує власний терор. Але цілому світові ясно, що без терору тоталітарний режим не може проіснути і одного дня.

Тоталітарні режими мають претензію на те, що лише вони знають істинну відповідь на питання - до чого йде людство.

Але вірну відповідь на це питання для нашої доби, як і для наступних діб, знайдуть без допомоги літаків і танків, і без уживання кишенськових пістоль. Не паралізоване страхом вимушена думка тоталітарних вірнопідданців, не засліплена власною бундючністю само-заскочена думка понадвторитетник і всемогутніх "батьків народу", а лише вільна думка вільних людей може принести здоровий плід.

Лише вільні люди можуть тримати в своїх руках пробний камінь істини - сумнів. Тільки гільні люди спроможні будуть дати вірну відповідь на генеральне питання всякої доби - до чого йде людство.

ДВА ПОСТУЛЯТИ

Одно з центральних складових питань світогляду людства в кожну добу його розвитку, а найчастіше в наш час загальні переоцінки нар-

тостей, становить питання про роль власності в житті суспільства.

На жаль, цього важливого питання донині не досліджено спокійно й об'єктивно. На жаль, навколо нього в нашу добу розгорілися найзаязтіші ідеологічні бої. Той запал і ті пристрасті, з якими дотеперішні дослідники бралися до його розв'язання, не допомагали, а лише заважали виявити істину.

Априорне припущення, що власність ніби становить причину всіх лих людства, покладено в основу теорії, що ії тоталітарним способом примусово запроваджують в житті на одній шостій частині земної кулі вже скоро три десятки років.

Щоб зрозуміти, як це могло статися, пригадаймо собі історію з ... геометрією.

Х/ Порівняння, вміщене нижче, подається заради зрозумілості для рокого читача і не претендує на науковість.

Ту геометрію, що ії визначують у школах усього світу і що становить основу всіх наук про простір, накреслив геніальний еллін Евклід. Як син зворкового тілом і духом народу, що з наївною, майже дитичою ширістю споглядав на світ, Евклід побудував свою геометрію на натуральній умозі про можливість двох простих ліній у площині, відстань між якими всюди однакова. Це відомий постулат про рівнобіжні /паралельні/ лінії, щобо лінії, в площині, які не перетинаються, не сходяться і не розходяться, навіть якщо б ми іх продовжували в безкінечність.

ХХ/ На відміну від теореми, що ії доводить, постулатом звуться твердження, яке довести неможливо, але на якому засновано дальші твердження.

Це твердження, як і всікий постулат довести неможливо. Але паралельні лінії є річ природна. Це річ ісочна. Це річ - широко відома в щоденному житті, загально застосована в техніці. Твердження про рівнобіжність ліній не суперечить нормальному людському глуздові.

Якщо постулат про паралельність не можна довести, як звичайну теорему, то чи не можна його заперечити і в спосіб *reductio ad absurdum*, хоч не прямо довести бодай його природність? Та виявляється, що таку ж струнку і так само логічну геометрію можна побудувати на протилежному твердження, а саме на постулаті про те, що всікі дві прості лінії в площині в безкінечності зайдуться або розійдуться. Прикладом такого наукового парадоксу є зокрема геометрія російського вченого, українця з походженням, Лобачевського, побудована на запереченні рівнобіжності і на твердження, що всікі дій лінії в безкінечності перетнуться.

Однак цілий світ вивчає в школах геометрію здорового глузду, геометрію евклідову. Геометрію ж Лобачевського вивчають лише аматори наукових куріозів.

В основі наук про суспільство теж лежить постулат про роль власності в житті суспільства.

Цей постулат може мати такий вигляд:

А/ Власність є річ властива людській природі. Власність не є принциповою перевідкою для побудови справедливого соціального ладу.

Або вигляд цілком протилежний:

Б/ Власність є річ невластива людській природі, а набута віками не справедливих соціальних устроїв.

Справедливий соціальний лад можливий лише без власності.

Який з цих двох постулатів відповідає здоровому глуздові?

Логічними доводами довести постулат неможливо. Вірність обома його виявляється в практичному досвіді.

СОЦІАЛЬНА ГЕОМЕТРІЯ МАРКСА

Соціальні науки ще дуже молоді. Їх почато розробляти недавно. Куди пізніше за геометрію. Перша солідна соціальна теорія з'явилася всередині минулого сторіччя. Розбудував її Карл Маркс, виходець з народу, віками відірваного від ґрунту, вихованого на релігійних собістичних словесних спекуляціях. В основу своєї науки ії творець поклав постулат Б/

Історія виникнення постулату "Б" коротко така:

В добу буйного розквіту суспільного ладу, побудованого на засаді "священної і недоторканої" власності, що його Маркс влучно називав капіталізмом, розподіл суспільних дібр досяг найбільшої нерівномірності. З одного боку, величезні багатства згromадились у руках відносно невеликої купки ділків, промисловців, банкірів, земельних власників тощо, з другого - з'явилася величезна кількість людей без власності, т.зв. пролетарів. В той час, як перші тонули в морі розкошах, долею інших були і в злідні.

Видовище такої нестерпної соціальної несправедливості дово-дило до відчая передові уми минулого сторіччя. З відчая зродилася думка, що корінь усіх бід і лих людства полягає в існуванні власності. Прудон, з властивою французам любов'ю до гострих парадоксів, висловив цю думку так: *La propriété c'est voléto*: "Власність є сама по собі крадіжкою". Ось та думка, що саме й послужила основою для теоретичних викладок у "Капіталі" Карла Маркса.

Тепер, після понадчвертьікової перевірки Марксою теорії на життєвій практиці, час запитати: чи не був, часом, Маркс у соціальних науках тим, чим був Лобачевський у науці про просторінь у геометрії?

ВІДПОВІДЬ МАРКСИЗМУ

Сам марксизм у своїй суті є солідне наукове обґрунтування поширення на початку минулого сторіччя утопічних мрій про суспільство без власності.

Такий вимрілний суспільний лад без власності, названий комунізмом /від латинського *communis* - спільний/, може й донині здаватися некому добою загального щастя. Треба було лише науковою безхібністю довести, що людство самим ходом свого розвитку прямує до щасливого віку комунізму. Це завдання й поставив перед собою Карл Маркс.

Проаналізувавши суспільні взаємини за сучасного йому ладу з погляду поставленого перед собою завдання, Маркс переглядає всю історію людства і на кожному щаблі розвитку людського суспільства підбирає часто-густо скрупульозно-дрібні факти на доказ безхібності своєї гіпотези. Його однодумець і співробітник, Фрідріх Енгельс, поспішає підкріпити теорію свого друга розвідками, що стосуються побуту ірокезів, вогнеземельців та інших примітивних племен, де намагається довести, що в житті людства вже був раз у давньому минулому той щасливий золотий вік, коли не існувало власності. Енгельс дає тому ладові, що він його "відкриє", спеціальну назму - перший комунізм. Ця тенденційна назва має підкреслити природність стримління противників власності до вимрілого майбутнього щасливого комунізму, який має стати останнім, найвищим щаблем у схемі розвитку суспільних форм людства.

Марксові послідовники розроблюють далі його теорію і будують

забороняючи з-нім кількою іншими варіантами, - не передована. -
підсумуючи що це написи, - не підтверджено. Може ж підтвердити
таке. Розірвавши кількою способами сандвичеву хлібну смажену
кільку, якщо однакової температурі всередині та зовні відповідає
кілька, то це підтверджує, що він є сандвічем.

Відомий номінатор відмінно відрізняється від інших сандвічів.
Він має дуже характерну структуру інгредієнтів. Переважає
хлібопродукти, які є засновниками сандвіча. Печиво, як
наприклад, зернинна маска може використовуватися.

Наприклад, якщо він відкритий, то він виглядає як хлібопродукт.
Ізсередини він містить якісь засновники, які відповідають
хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які
він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Переважає якісь засновники, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

СУДА І ВІДСУДЖЕННЯ МАРКОНОМ

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить. Це відповідає як хлібопродуктам, які він містить.

5. КОМПЛІКСІОН.

4. КІНДІКАЦІЯ.

3. ГЕАМІКАЦІЯ.

2. ПАГОДІЧНІСТЬ.

1. ГЕПАТОМІНІЗМ.

Нація для марксистів є витвір доби пізнього феодалізму або раннього капіталізму. За комунізму нації мають зникнути.

Марксистська оцінка ремісії, ідеалістичної філософії, моралі й духової творчості людини плитка, штучна і зводиться до надання цим явищам другорядної ролі, до підпорядкування іх явищам матеріальним і визнаним залежності ідеологічних явищ від явищ матеріальних. Тут, а так само і в оцінці явищ соціально-біологічних, як, напр., факту існування націй, і в погляді на іхню роль і на їхне майбутнє, виявляється вся коротковічість і імпотенцість цього філософського члення, народженого для плавування по самій землі, а не для високого лету.

Але справжнім нещастям для людства є те, що марксизм дав висновки й прогнози на майбутнє, а ці похмурі пророкування, хоч і далекі від містицизму, але все ж немов писані під диктат старозвавітного містивого божества, за нашої доби тоталітарним способом, силою зброй й терору, примусово здійснюються на одній шостій частині нашої планети, при чому докладається всіх сил, щоб ці дії поширили на цілу земну куму.

Цього всесвітнього злочину доконала крайня з двох течій, на які розкололися марксисти по смерти основоположника цієї рептильної філософії сусільства.

ДВІ ШКОЛИ

Наприкінці минулого сторіччя послідовники Маркса почали втрачати єдність думок. Цей процес відбувався з особливою силою на початку нашого віку. Він виявився в утворенні двох шкіл марксизму, що іх можна назвати а в стронімецькою й російською. Хоч ці назви й умовні, бо послідовників обох шкіл знаходимо в різних країнах світу, але не позбавлена сенсу, бо теорії й практика двох шкіл носить явну печать національних вдач і характерів, властивих німецькому й російському народам.

Одним з найбільших ідеологів австро-німецької школи був Карл Кавтський. Вождем російської школи став Владімір Ленін, який, між іншим, прокликав Кавтського, оголосив його зрадником і виключив з союзу правовірних марксистів.

Австро-німецька школа марксизму розробила й обґрунтувала еволюційну теорію привертання людства до комунізму. Її послідовники зберегли за собою назву соціал-демократів /що є старою назвою всіх марксистів взагалі/ або соціалістів. Згідно з іннім вченням комунізм має прийти сам собою. Підготувати йому шлях можна реформами й сприянням загальному розвиткові цивілізації, техніки, культури і взагалі людського прогресу. Соціалісти є прихильники політичних свобод, демократичного ладу, а соціальні проблеми скильні розв'язувати шляхом компромісів.

По деяких країнах, як, напр., Данія, соціалісти проробили велику роботу, що врівноважила й вирівняла соціальні крайності і взаємини. Тепер саме це ми впостерігаємо в Англії, де подібну реформаторську працю провадить лейбор-партия. Цей мирний щосід дає багато позитивного і заслуговує на спеціальнє докладне вивчення.

Російська школа вйтівничого марксизму витворила теорію не-гайногого революційного запровадження комунізму в цілім світі. Ленін заснував російську большевицьку партію, пізніше названу комуністичною, як інструмент для побудови комунізму і як зразок для комуністичних партій інших країн та заклав Комінтерн /комуністичний інтернаціонал/ - як всесвітню організацію, що мала керувати комуністичним рухом у цілому світі. Він же розробив теорію революції, як способу грандійного захоплення влади, і виклав основні положення винайденого ним режиму - "диктатури пролетаріату", за

Допомогою якого комунізм мав ущасливити ще наше покоління. Ленін перший властив розробив основи державного ладу з одною партією. Ленінові належить також докладне розроблення запозиченої з фізики теорії "про перехід кількості в якість", яка має довести неминучість перемоги кожної "доступної" революції.

Комунисти не лише не хочуть пасивно чекати на майбутнє /не минуче, згідно з іхнім ученнем/ приходя комунізму, але вважають за злочин не боротися за його негайнє запровадження. Так думають всі комуністи світу. "Доки ви не комуніст, ви зрадник!" - повчально вигукує Мао-Цзэ-Тун, сучасний "китайський Ленін", у книзі "Нова демократія Китаю" /1941/.

Тимто комуністи виступили в двадцятих роках нашого сторіччя з різкою критикою соціал-демократів, яких вони називали спортуністами, реформістами, льюками буржуазії і взагалі обкідали різними брудними лайками, які ніколи не брали в іхньому полемічному лексиконі. Ворожнеча між двома марксистськими таборами доходила до крайніх форм ненависті й кулачної, а часом і збройної розправи. Ця ворожнеча обіційно припинилася лише в середині тридцятих років нашого сторіччя, коли в боротьбу втрутилася третя сила, фашизм, який скоро виріс у грізну загрозу як для соціалістів, так і для комуністів.

ВИНАХІДНИКИ Й НАСЛІДУВАЧІ

Ще за перших років свого грандіозного експерименту щодо не-тайного запровадження комунізму, в першу чергу бодай в Росії, комуністи настригли на безліч несподіванок. Виявилося, що з марксизмом все було цілком гаразд, доки він існував лише на папері. Гвалтовне втискування житого життя в прокrustове ложе марксистської теорії спричинило неминучість масових насильств, пролиття рік крові та безлічі інших злочинів супроти гуманності, світовій моралі й культури.

Оці то неприємні явища викликали обурення й огиду в цілому світі. Хоч большевики на початку свого експерименту цілковито ігнорували світову громадську думку, але скоро переконалися, що це сила, з якою треба числитися. Тому треба було ці злочинства пояснити. Треба було їх обґрунтувати. Треба було, принаймні, довести їх неминучість, а тим самим хоч трохи виправдати перед сумлінним своїх послідовників, яких ці злочини відштовхували, і хоч до деякої міри зм'якшити враження на світову думку, яка не може беззастережно поділяти разом з сучаснимістю лігітаристами старого гасла «зуітів - "Мета виправдяє засоби".

Старої класичної логіки з ії простолінійною прямотою для цього було досить. Треба було знати гну кіпого струменту. Такий струмент і знайдено в Гегелівській діалектиці, яку німецький мислитель уживав для своїх абстрагованіх філософських спекуляцій. Гегелів винакід Ленін ухосконалів і зробив з т.зв. большевицької діалектики чудовий засіб, попроту какучи, робити біле чорним і навпаки. Большевицька діалектика виміняла чудовим засобом для ви-правдання всього, чого звичайно людство ніколи не виправдувало і не може виправдати.

Сталін, по смерті Леніна, висловив авторитетне /ще б пак/ твердження про те, що кожна "прогресивна" форма суспільного ладу /цив. марксистську/ скім розвитку суспільних форм людства на стор. 5 / змінне попередню / лише через революцію. Цим була доповнена Ленінова теорія про перехід кількості в якість. При допомозі большевицької діалектики ця, ухосконала Сталіном, Ленінова теорія давала змогу большевикам цілком узаконити іхні злідства.

Думка іхня зводиться до простого запевнення, що скільки існів світ, стільки ж існують і революції. Революція, як така, є, мовля-

лвище цілком природне й неминуче. Значить, протестувати проти неї нема чого. Навпаки, всяка "перехова" людина повинна вітати революцію і брати в ній якнайактивнішу участь, бо тим прискорюється перехід від старого "несправедливого" ладу до нового, більш прогресивного. Сама ж по собі революція є насильство, отже нама чого обурюватися проти вбивств, страт і грабунків за большевицької революції. Це, мовляв, неминуче. "Лес Рубит, щепки летит" - за російською присловійкою. Стрімлти потиличою безборонною людини не є огідне вбивство, а проста "ліквідація клісового ворога". Щось таке, що наближає пришестя комунізму. Тому всікий правовірний комуніст не цуратися цього повинен, а прагнути. Ось Richtlinie марксистських тоталітаристів.

Пізніше по методу німправдувати власні злочини використали наслідувачі тоталітарних методів большевизму, його запеклі вороги, бандити й нацисти.

Як комуністи освятили насильство, освятили революцію й громадську війну, бо це був іхній засіб опанувати цілий світ, так і іхні фактичні наслідувачі - фашистські і нацистські тоталітаристи - освятили насильство, освятли війну взагалі, бо вона була іхнім засобом опанувати величезні території сусідніх держав і зірнувати свої світові імперії.

Для цього нацифашистам не довелося наскільки вигадувати будь-яких теорій на читаліт большевицького "переходу кількості в якість". Вони просто оголосили, що коли біологічна боротьба за існування є річ природна, то цілком законна й прородна є війна, яка, мовляв, не є що інше, як найвищий прояв боротьби за існування нації і рас. А раз так, то гетакомби трупів і ріки крові на війні не є річ огідна, не річ жахлива, а цілком невинна. А якщо це гетакомби воюючих трупів та ріки крові противника, якого збираються ausradiegen з його рідної землі, то це є ще дуже гарна і славна річ. "Свята річ бомба і благословення ії діл, коли вона паде на стодицю сусіднього народу, у якого я хочу відібрати землю й майно, а сам той народ винищити чи зробити його моїм рабом". Ось генеральна лінія і головний пункт символу віри нациста.

Щодо цього нацифашистські учні вимулили гідні своїх большевицьких учителів.

ВИНАХІДНИК ТОТАЛІТАРИЗМУ

Син російського дворяніна /пліхтича/ з Симбірську /тепер Ульянське/ Владімір Ульянов виховувався в родині, що плекала ліберальні ідеї, попирені серед освіченого російського дворянства після виступу декабристів. Були ці ідеї відгуком на могутні впливи, що йшли з Франції, які шайно проголосила "Декларацію прав людини і громадянства". Старший брат Владіміра брав участь у невдалому замахові на царя Олександра II, за що був отрачений на півбениці.

Ця страта /до речі, кори на горло були тоді, в протилежність до сучасності, річчю виняткової в Росії і справдяли на все населення незвичайно тяжке враження/ потрясла душу майбутнього наступника царських тронів, і Владімір, з усією пристрастю своєї напівазіялтської натури, заналася ненасимо ненамистю до царяту. В ньому він вбачав, як і сучасні йому ліберальні російські дворяни, корінь усіх нещасть відсталої "лапотної" Росії, яку молодий Ульянов палко любив. Трагічна доля брата наперед визначила його життєвий шлях. У "Капіталі" Маркса, що його, як новину, почитувала на таємних сходинах російська інтелігентна молодь т.зв. "разночинцев", студент Казанського університету Ульянов знайшов теорію, яка відповідала його внутрішній посвіті.

Помалити не лише царський трон, а й усі королівські трони на світі! Перевернути світ! Потристи всі основи. Це відповідало його потаскним мстицьким мріям.

Без найменшого вагання Ульянов стає беззастережним послідовником Маркса. Із зластивим йому запалом береться він до роботи в підпільних гуртках, де ліберальна російська інтелігенція ширить ідеї марксизму серед робітництва. Виступає на цих сходинах з за- пальними промовами. З його виявляється неабиякий промовець. Незабаром в підпільній соціал-демократичній російській пресі з'явля- ються його статті під псевдонімом "Ленін", в яких він гостро по-лемізує з тими, хто пробує ревізувати Маркса. Ленін стає відомий серед своїх однодумців і скоро же займає одно з керівних місць у ЦК, тобто в проводі російської соціал-демократичної партії.

Буши глибоким патріотом Великої Росії від Каліша до Влади- востока /його слова: "А Владивосток - то наш^{Скій}"/, Ленін сприй-няв інтернаціоналістичне марксистське вчення, переломивши його від-повідно в своїй психіці виховання російської карамзинської істо-ричної школи, напосеної великоросійськими месіяністичними ідеями . Створена його зусиллям пізніше большевицька великоросійська дер-жава докладала всіх сил, щоб знов захопити в свої смертельні обійми всі віддалі від російської імперії в роки ії тимчасової кволости /1917-18/ країни. Не випадково столицею своєї большевицької ім-перії Ленін обрав Москву "третій Рим" /"а четвертому не бидать" - як казали давні москалі/. Наступник Леніна - грузин Сталін , змушений був зрозуміти всю ефemerність і всю беззгрунтovність ін-тернаціоналізму і, для власної безпеки, та щоб утриматися на сво-ім троні некоронованого самодержця, мусів докласти сил для пере-творення СССР, цього фікти-вного союзу ніби "незалежних" совет-ських республік, а фактично "єдинонеділіму" російську імперію в большевицькій одежі.

Ідеї старого царсько-російського імперіалізму виявилися та-кими живучими, що в другій світовій війні Сталін поставив свою ставку тільки й виключно на іх, кинувши рештки марксівського ін-тернаціоналізму, як непотрібний мотлох у кошик до сміття. Немає сумніву в тому, що в другій світовій війні большевики вийшли як інтернаціоналісти, а як "руssкие люди".

Щодо Леніна, то ніхто не зможе заперечити, що він був натурою геніяльною. Його геніяльність виявилася не так у тім, що він "до-повинив" Маркса і дав марксизмові зовсім інший напрямок. Навіть не в тім, що він спромігся утвердитися замість царів, хоч і без "шап-ки Мономаха", в московському Кремлі. Його геніяльність, на нашу думку, проявилася головно в тому, що він винайшов і роз-робив основи державної системи, яка піз-ніше дісталася назву "тоталітаризму" /визначення подано в примітці на стор. 2./, обґрунтuvав iї теоретично і сам ужив iї як знаряддя здобуття влади. Тим самим Ленін створив перший в істо-рії людства прецедент здобуття абсолютної влади в державі і керу-вання нею, за допомогою партії, побудованої на засаді безумовного по-слуху вождів і залізної дисципліни. Тим самим Ленін несамохіть показав шлях до влади для фанатичних честолюбців по інших країнах, які не забарилися наслідувати не лише його приклад, а й його мето-ди.

Щодо самого Леніна, то хто зна, чи можна його зарахувати до чу-тих честолюбців. Це був скорше великий фанатик ненависті, в першу чергу до старого царського режиму, який через тупість і бездарніст-вищих урядовців став причиною відсталості, поразок і пониженння його великої батьківщини. Але під прaporом, на якому були написані запа-льні гасла про свободу, мир, справедливість і хліб, Ленін здійснив її практиці найсміливішу мрію найабсолютніших самодержців, найдеспо-тичніших монархів, будь-коли знаних в історії людства. Свою партію він розбудував, як потужне й слухняне знаряддя для захоплення вла-ди у величезній країні, що вже повалила трон і вся піnilась і шу-

мувала на тріадах десятків різноманітних партій усіх мотивів відтінків.

ПІДГОТОВАНИЙ ГРУПІ

Не випадково, що саме Ульянов-Ленін знищив більшевицький тоталітаризм, як досконалу і витонченну форму партійної диктатури в державі. Не випадково також, що тоталітаризм виграв свій перший бій саме в Росії. Ік винахідник його носив потягнення до деспотів в своїй крові начадка московських бояр і татарських мурз, так і погле діл його винайду, Російська імперія, а найпаче властиво російська ії частина, етнографічна Московщина, була до того підготована по-передніми ваками.

За цілу свою історію Росія знала лише саму небезпекну деспотію царів. Тоталітарний деспотизм Леніна відновідав віками вихованням у російському народі рабським інстинктам. Тиранізм всіх сатрапів була зовсіди кінцем природним на російському ґрунті.

С другого боку, віки несправедливих режимів нагромадили в російському народі, а особливо в прігноблених народах Російської імперії, величезний запас ненависті, готової вибухнути. Запальни Ленінові гасла стали іскрою, що виспа в бочку з порохом. Сібір 1917 року зробив все, що лише нагадувало ненависний режим. Разом з ним пішло з дном багато здобутків культури й праці попередніх поколінь. Статистика не може навести точної кількості жертв революційного наліту, але вони страшні свою величезністю.

Цим то бойоверком ненависті, майстерно керував Ленін, що показав собі талантом піroteхніком революції.

Большевицький лідер добре зінав свою селянську країну. Він добачив ту величезну потенціальну силу, що дрімала в багатомільйонових селянських масах Росії. Ревізуючи Маркса, який негативно оцінює року в революції селянства, кліси запеклих дрібних гласників. Ленін вирішив використати селянські маси як гарматне і яко в боях цього півтії за здобуття влади.

Інсправний демагог і діялектик, Ленін майстерно використав для своєї справи аву оту само жадобу власності, що так же до смаку Марксів в селянках. У перший же день розпочатого Леніном перевороту - большевицький вождь, який оголосивши себе головою Ради Народних Комісарів, піже свій відомий декрет про землю, на основі якого вся земля має безконтрольно переїсти у власність селянству. "Земля селянам" - ось гасло, яким Ленін зробув собі прихильність і підтримку селян, а тим самим забезпечив у селянській Росії перемогу в своїй основі воюючого селянству марксизму.

Добрий десяток років пізніше, коли вже більшевики почували себе міцно в сіdlі влади, у селян пляком колективізації відібрано ту саму землю, за володіння якою вони щедро почили свою кров'ю поля боїв громадянської війни. Лише тоді селянство зізналося, що його хитро очукано. Та за добрих десяток років по захопленні Леніном Смільного плацу було вже пізно, тоб кінь міг "зкинути з сіdlя гарсток" - го вершника. Заліяте сільською кров'ю приборкане збройною силою, а по-десуди "штурмом голodom Україна, Кубань", селянство мусілойти до колхозу, куди направляв його тугий провід "робітничо-селянської" пади.

ІЧНОВІДІНІ І СЛУХУВАЧІ.

тому безладці, до яких відносять в цілій Росії починені паря, різні партії росли, чов гриби після дому, синчано можна всяку орієнтацію і відчуття між втрачала. Соціальні й національні протиріччя розжигували зеленську будову Російської імперії.

Тимчасовий уряд в Петрограді в цьому розгардії був безсилій. Тє саме безсилля виявляли й національні уряди в новопосталих національних державах на окраїнах Росії. Тим то вміло керовано Леніном когорта боччевиків після короткої кривавої боротьби досить легко й скоро захопила владу спочатку в Петрограді, а потім і в цілій Московській.

Національні окраїни подолати Ленінові було важче. Та здобуття для Великої Росії втрачених нею в перший рік революції національників окраїн, як Україна, Чавказ, Середньоазійські землі тощо, довелося більшевикам витратити понад три з половиною роки кривавої війни з перемінним успіхом. Чинець-кінцем Ленінові почастило опанувати майже цілім простором кошиною Російської імперії. Поза межами більшевицької держави лишилися тільки Фінляндія, Прибалтика, Польща й Варшавія.

Освід totalitarizmu, як знаряддя захоплення влади, вимправдав себе близькуче. Успішний приклад Леніна викликав незабаром спроби наслідування його поза межами Росії. Але комуністичні повстання в Угорщині і Німеччині не знайшли для себе відповідного ґрунту й провалилися. Більшевики робили відчайдушні зусилля, щоб прийти на по-міч своїм європейським однодумцям, але ще самі надто слабі й мали досить влопоту у себе вдома, а найпаче по національних окраїнах, де саме точилися криваві бої.

Та несподівано для себе Ленін знайшов собі наслідувачів, яких зовсім не бажав. Це були крайні націоналісти: спочатку італійські, а потім німецькі, що як фашисти і націонал-соціалісти здобули собі пізніше голосної й ганебної слави.

НОВА СИЛА

Основоположник і вождь італійського фашизму, Беніто Мусоліні, безперечно не був ряловою натурою. Самолоду він шукав правди у вченнях незадоволених сучасним соціальним ладом людей, що мріяли про перевороти "розроблення теорій, відповідно до яких вони мали зробити людство щастливим. Молодий Мусоліні передував у батькох революційник сектах від анархістів до комуністів, кілька років пов'єрявся на еміграції, голодував і заробляв за хліб, чим траплявся. Ленін, якщо не, знає його на еміграції в Італії, де Мусоліні, між іншим, саме тоді працював як муляр, то принаймні чув про нього і взажав за видатну індивідуальність. В свідчення Джовані Сerratі, італійського делегата у Виконкомі Комінтерну, що Ленін ніби дорікав йому пізніше за те в Москві, що італійські комуністи выпустили з-під свого впливу і тим втратили для комунізму таку силу, як Мусоліні. Не ручимося за вірогідність цього свідчення, хоч чогось подібного від Леніна можна було чекати. Сам засліплений ненавистю до існуючого ладу і фанатично переконаний в істинності Марксового вчення ч. ч. Ленін міг широ жалкуватися за кожним видатним борцем, що прогодав для комунізму.

Ж би там не було, а Мусоліні мав вплив на своїх земляків. Не підлягає сумніву наявність діявольської честолюбності у цього сина простого коваля з Романії. Щікаво, що батько майбутнього лідакта тора жив у вільний час почитувати замурзану сільському поросі Бенітельсько твори Макіявеллі.

Приклад Леніна, що за допомогою створеної totalitarної партії захопив владу у величезній країні, став для Мусоліні дорогою вказом. Але ще заради далекого і туманного комунізму ступив Мусоліні на ризикований шлях боротьби за владу. Не про участи в людства мрія цей син талановитого народу, що силою історичних обставин в злиднях і бруді серед розкішних палаців, чудових статуй і величних руїн, свідків слави його латинських предків. Також і ще заради світового пролетаріяту по військовому муштрував Мусоліні свої

ті", затонк уніформованих у чорні сорочки італійських націоналістів. Народи засновника нової Імперії Романум, ось по тридцять честолюбні сини тоді де чікували невідомого італійського екссоціаліста.

Оставши бому спильми. Італійська монархія по-перше світовій війні тріщала по всіх швах. В усіх цілин одразу короліства, мор молодої трава з розколин колізєю, ліз комунізм. Італії революції перекочувалися через стару посудину італійської державності і вона різко кинулась набік під поливом криканого вітру з Москви і віз-урза черпала воду. Катастрофа насувалась.

Отут то зі скамаучених хвиль і виринув Мусоліні зі своїми чорносорочниками. Все, що боялося потонути в глибині поді-італійської революції, вхопилось за "уче, як за останню соломитну порятунку. Мусоліні зрозумів, що настає його час.

Відменний похід фашистів до Риму /2 жовтня 1922 року/ прятував т.зв. порядок. Італійський диктатор не потребував монархії, але залишив її, прикриваючи своє плебейське походження мішурою старої династії. Королеві поішено його трон і він дістав ролю ляльки в сценах і стрічках, що мали виступати на парадах і урочистостях поруч диктатора.

В Італії заплановує новий, фашистський "порядок"? Шляхів партій, крім фасі! Шляхів інших газет! Що не з нами, той против нас!

Ці гасла не вродилися на берегах Тибуру. Фашизм запозичив їх з берегів большевицької Москви-ріки. Ці гасла ми побачимо пізніше й на берегах тоталітаристської Індре.

ТРИЗОГА НА МОСКВІ-РІЦІ

Поява на історичній сцені нової політичної сили надзвичайно стурбувала червону Москву. Дарма, що фашизм утверджився поки то тільки в Італії. Кремлівські володарі передчували, що Мусоліні знайде собі наслідувачів.

Для майстрів большевицько-марксистської ідеології фашизм був неприємнім багато чим. Поперше, поява його ускладнила і без того складний світ суспільних взаємин, який Маркс і його послідовники намагалися звести до простої боротьби двох сил - праці і капіталу. Прікро Москві було тому, що серед керівників фашистів рябіли імена колишніх відомих соціалістів. Фашизм проголосив своєю міліцією побудову "справедливого суспільства". Це була конкуренція для большевиків.

Московські теоретики негайно й гарячкою заходилися викривати фашизм, як "останню відчайдушну спробу приреченої на смерть буржуазії продовжити своє загрожене існування".

Іо самі вуха заллята кров'ю своїх жертв, Москва крикливо обурювалась переслідуванням комуністів в Італії. Большевицька propaganda знигагістеричний голос на цілий світ про "ночуваний фашистський терор". Але цей підозрілий крик дуже нагадував відоме "Тримай злодія!"

Як на те серед чорносорочників чинний відсоток становили робітники. Очевидно не "притулення клясового почуття" в італійського пролетаря було тому причиною. Очевидно Мусоліні так само добре зізнав психіку своїх "ляццароні", як і Ленін душу своїх "мужиков". Очевидно гасла демагога Мусоліні впливали на італійську чернь з такою ж силою, як і гасла демагога Леніна на чернь російську.

Вороже взаємонаставлення большевиків і фашистів не перемкодило однак двом тоталітарним державам порозумітися між собою. Саме в той час, коли демократичні країни не погоджувалися визнавати советську монополію зовнішнього торгу і тиснули на большевиків торговельною бльокадою, Італія Мусоліні перша складає торговельний договір з Росією Леніна. Мусоліні при цьому заявив, що Італії не має ніякого діла до внутрішніх справ інших держав /малося на увазі большевізм

у Росії/.

Внаслідок цього договору, перші закордонні авта марки "Біат" покотилися вулицями советських міст. Ліц було зламано. Англійські, французькі та інші промисловці, згадавши, що business is business махнули рукою на політику і почали навмисредки пропонувати советам торговельні договори, один із яких вигідніший. Смертельну петлю бльоками на шії советського режиму розірвано. Радянські вітчинали з полегшенням. Вони були врятовані.

Справедливість пимагає сказати, що Мусоліні, може й не хотячи, врятував тоді своїм договором бальєвицький режим, що думався в го- лоді і злидлах, і хто зна, чи не мусів би незабором скочати.

ПОТІВА ГІТЛЯНІСТУ

Демократичний світ був застуканий появою фашизму зненанька. Він приходився до цього без острину, а навіть з деяким інтересом. Принаїмні великі англо-сансонські демократії, не матчи ані теорії, ані практик засобів боротьби з комунізмом, якін спочатку вбачати в бачили протистоянні чи якусь антитезу комунізмові.

Саме ноявя фашизму, як однієї з форм тоталітарного режиму, була можлива в Італії. століття лише після кількарічного тривання бальєвицького підсіденту, як режиму ющадної диктатури. Вже звіліс- ваний вік, у цивільнозваній Європі фашизм був хронічно думним з черги режимом, що цілковито /тотально/ заперечував волю переконання, волю преси і багато інших свобод, до яких європейська людина звикла за попередні роки "романдського поступу" і покіл на які вважали б у звичайній час замахом на найбільші свої святоці.

Це світ уже по основ потрясений першою світовою війною. Світ примирився поволі з існуванням тоталітарної диктатури у велетенській Росії. В себе доміжому довоючося терпіти комуністів, як адептів тоталітаризму. Отже, чому б інші світ негайно виступити проти антикомуністичного тоталітаризму в Італії, які не здавалась нікому досить великою, її досить сильною, щоб становити собою загрозу для інших держав?

Кто мав рачію той, хто сказав, що комунізм породив, як протидію, фашизм, то має рачію і той, хто скаже, що Ленін породив Мусоліні, Сталін - Гітлера.

Так само з цікавим і цивуванням і не без цікавості спостерігав світ і зростання гітлерівського нацизму в Німеччині.

Гітлер спромігся прийти до влади, так би мовити легальним способом, іменем здобуття більшості німецькому демократичному райста- гу. Підійшовши до влади на 1933 років пізніше за Мусоліні, Гітлер використав його досвід. Не можна відмовити гітлерівцям в тому, що вони ретельно вивчили і перейняли також і бальєвицькі методи керувати державою. Гітлерівці справді були добрими учнями бальєви- ків. Не щодо теорії, звичайно, а щодо практики. Теорії Гітлера та вого прибічників просто не було, так само, як і в Мусоліні. Не можна ж справді вважати за теорію всікі "Міти" "сторіччя" чи расис- тські терорені про обрану для панування арійську расу.

Зрештою, коли Гітлеровці довелося пізніше шукати союзників на Чалкому Сході, внаслідок того виникнення японців за "арійськів складу", то й останньому дурнєві в світі стало ясно, що всі ті "арійські теорії" були лише засобом для Гітлера, щоб чадом самозаконченого шовінізму вдурманити німецьких народ і без того скильни" до думки про свою расову виключність, і об таким способом погнати його в криваву парню. Не можна відмовити Гітлеровці в тому, що він знов німців не гірше, як Мусоліні і Ленін, і знали відповідно італійців і росіян. Його провокація близьку вдалася. Найже років німці, мов оч-

манілі, давали себе гнати під кулі і бомби, бо їх п'янила втвікма-
чена в їхні непривичні до думання голови нацистська вигадка про
виключність їхньої *Negerasse*.

Захопивши владу способом мирних парламентських виборів, Гіт-
лер негайно заходився діяти тоталітарним способом, уже перевіреним
на практиці в Росії і в Італії. Вольшвицьке гасло: Хто не з нами,
той проти нас... у перекладі на мозу нацистів набуло вигляду :
"Ein Volk, ein Reich, ein Führer". А раз так, то всі інші партії не
лише були заборонені, але члени їх, передусім їхні вожді, опинилися
за дротами концентраційних тaborів і земурами тюрем, де їх нещад-
но вимордовували есеси, гітлерівська гвардія.

Наслідуючи большевиків, що саме проголошували і виконували
"ліквідацію" цілих класів населення, гітлерівці почали вимордовувати
беззахисні національні меншості в Німеччині, головним чином юдеїв
і циган. Ріками потекла кров невинних людей. Смертельна караю
провиною в Німеччині, як і в Советському Союзі, став не вчинок лю-
дини, а її походження. Різниця була лише в тому, що для большеви-
ків злочином було содіяльне походження, а для нацистів - національ-
не. В ССР під кулями чекістів гинули діти колишніх промисловців,
поміщиків, царських військових і цивільних службовців та заможних
селян; в Третьому Райху гестапівець мордував тих, хто мав нещастя
родитися в родині "неарійця", у советів масові вбивства робилися
для найбільшої "диктатури пролетаріату", в німців для найбільшої
слави і могутності німецького народу чанів *Herrenvolk*, для німець-
кого Великого Райху.

Злочини гітлерівської збройї примусили світ ще раз здригнутися
від жаху і огиди, як і за часів офіційного червоного терору в Ро-
сії. Але якщо кров невинних лилася в Росії, то ця країна лежить ве-
ликим міром в Азії. В Росії завжди творилися жорстокі речі. Там
завжди виніло понад півтораста мільйонів напівзязітів, що вічно
стогнали в безправному рабстві, а тепер завзято винищують одні од-
них. Світ уже давно звик до цього, як звик він і до вічної різні
на Балканах. Світ привик до російських погромів, до російських "у-
смирений" ішибениць. Як не як, а то ж таки Напівазія. Це щось ні-
би голод в Індії, або спустошлива повінь чи химера в Китаї. Світ з
жалем дізнається кожного разу про нові сотні тисяч жертв стихії у
азійських країнах, але без особливого переліку. Адже то відбуває-
ться десь там, далеко у варварській Азії.

Але в центрі Європи, в країні славних музик і філософів, у культур-
ній Німеччині, в ХХ столітті творилися речі, що перевищували фан-
тазію середньовічних інквізиторів. Що того ж, гітлерівці не прихо-
вували своїх злочинів так пильно, як те вже навчилися, порозумні-
шивши, робити большевики. Проповідь расового винищення деяких на-
родів гітлерівці вели відверто, про расову виключність німців ге-
бельсова пропаганда кричала в усіх своїх газетах і радіо. Цього
вітримати було вже годі.

Якщо Мусоліні лише здивував і запікаяв світ, то Гітлер обурив
її викликаючи його огиду. Опірч того, Гітлер одверто й на широку ногу
почав готовати війну за світову гегемонію Німеччини. Гітлерівський
нацизм, піднімтий старим прусським мілітаризмом, скоро виріс у загро-
зу самому існуванню європейських і заокеанських націй. Це вже не
була забальма. Якщо Мусоліні грагся покищо сірниками, то Гітлер уже
готовив бочку з порохом і от-от мав її запалити.

МАШКАРА "ДЕМОКРАТИЗМУ".

Винахідником тоталітаризму був Ленін, але Гітлер став його ре-
тельним наслідувачем. Після того, як світ побачив подібність боль-
шевицького й нацистського режимів, совети поспішили прикрити свій
власний тоталітаризм полудорю "нової демократії".

Ті самі більшевики, що лаяли демократів на всі застави й глузували з ісі всіма способами, рантом сколосили себе "справжніми" де мократами. Тим самим силовою багуту ще раз доведено, що демократія має в собі щось принадне для людства, що демократія є для світу поняттям майже однозначним з поняттям про громадські свободи. Тим то ті самі, що розігнали в своїй власній країні демократичні Установчі Збори "Всероссійськое Учредительное Собрание", які мали виробити демократичну конституцію, винакдають тепер "найдемократичнішу в світі" сталінську конституцію і провадять на ії ніби основі "найдемократичніші в світі" вибори до "найдемократичнішого в світі парламенту" т.зв. Верховного Совету. Іо то була за конституція і яка вона була демократична, народи Советського Союзу незабаром відчули на власній шкірі. Во сме після винайдення ії концентраційні тaborи совєтської Півночі наповнилися мільйонами нових "ворогів народу".

Цю ліховісну "найдемократичнішу" конституцію представник заокеанської демократії характеризує так:

"Мрежню про те, що Росія є ніби "демократична", пущено в світ у Москві 1936 року, коли нову конституцію напхано доказованими образами з нашого Біллю /Bill of Rights/ так, що стало можна оголосити її більш демократичною за нашу. Замість того, щоб фактисти народний уряд, вона, наявно, узаконює диктатуру російської комуністичної партії. /Стаття 126/. Сам Сталін, промовляючи до з'їзду, який ухвалив проект конституції, відвerto визнав цей факт. Він сказав:

"І мушу визнати, що проект нової конституції справді спирається на силі режиму диктатури робітничої класи і забезпечує незмінно наявну керівну позицію комуністичної партії. В Советському Союзі може існувати лише одна партія, це партія комуністів". /"Правда", 23 листопада 1936 року/.

За "виборів" проведених за цією конституцією 1937 та 1938 року, на кожному виборчому бюллетені стояло лише одно кандидатське прізвище. Іого виставила партія і "голосування" полягало в простому схваленні партійного вибору. Конституція є лише фасадом диктатури і всякого, хто протестує проти цього факту, розстрілють або висиллють до концентраційного табору. У Сибірі цілі краї відведено для цих концентраційних тaborів, де від 15 до 20 мільйонів російських громадян вмирають повільною смертю від тяжкої праці". /The Fate of the World 1945 is at Stake in China/ by Max Eastman and I. B. Powell "The Readers Digest"

Чак пише про демократичну сталінську конституцію американський знавець більшевизму Макс Істмен, до речі, сам бувши ідейний марксист і редактор марксистських тижневиків "The Masser" і "The Liberator" від 1913 до 1922 року. Проживши два роки в більшевицькій Росії, Макс Істмен цілком розчарувався в комунізмі на практиці і став його завзятим ворогом. Це - між іншим.

Ік виглядає і як може взагалі виглядати "найдемократичніша в світі" більшевицька пародія на парламент - іхній Верховний Совет можна собі легко уявити, прочитавши хоч один відчit про його засідання в советській газеті. Крім славословій Сталінові і надавання йому величальних епітетів на кшталт "мудрий, великий, батько народів" тощо, "депутати" що голосують завжди в країні, десь лише одна партія, де незгідність з офіційною думкою є протидержавним злочином. Ця більшевицька "демократія" є лише підкриттям того факту, який визнає сам Сталін і про який покійний президент США Рузвельт свого часу висловився так: "Советський Союз є диктатура така ж абсолютна, як і будь-яка інша в світі".

ДВА СПРАВЖНІ СОЦІАЛІЗМИ.

Коли нацизм у Німеччині виріс у грізну силу, більшевики припинили ворожнечу проти соціал-демократії і, навпаки, стали всіма способами загравати з тими, кого ще вчора обкідали болотом. Соціал-демократи раніше перестали бути "зрадниками, запроданцями й лъвками буржуазії" і, за наказом з Москви, комуністи почали створювати з ними т.зв. "народні фронти". Так зроблено, напр., у Франції напередодні другої світової війни. Спроби утворити "народний фронт" робилися по інших країнах, що опинилися під окупацією червоної армії. Ці "народні фронти" і ці "нові демократії" мають бути для окупованих советами країн тим, чим була відома "Нова Європа" для країн під німецькою окупацією, тобто димовою завісою, що має прикривати советський імперіалізм і створювати переходову форму до советської республіки.

Чо раніше, за першого десятиріччя панування більшевизму в Росії, виявилося, що побудова комунізму, принаймні негайна його побудова, просто неможлива. Досвід років т.зв. "воєнного комунізму" /1917 - 23/ показав, що негайне запровадження теоретичного комунізму в практику державного життя веде лише до розрухи, повного параліжу економічного життя, голоду і нечуваних всенародніх зліднів. Умисне знецінення грошей з метою зовсім їх скасувати привело лише до натурального обміну. Уbezкоштовнення транспорту і пошти, як то належить до чистого комунізму, привело лише до того, що транспорт унерукомився, а пошта фактично перестала існувати. Більшевикам довелось, хоч-не-хоч терміново ревізувати Маркса. Його схема змін супільного жоду /див.стор.5/ явно не підходила. Комунізм, не зважаючи на всі зусилля, не наставав негайно по капіталізмі. Тому більшевики, виправлюючи Маркову схему, вводять нову, переходову стадію між капіталізмом і комунізмом, назвавши її соціалізмом. Отей більшевицький режим грубої тиранії партійних диктаторів; який більшевики запровадили в своїй країні, вони й оголосили "справжнім соціалізмом".

Ідучи за модою і знаючи сильні симпатії до соціалізму в своїй країні, Гітлер не лише назвав свою партію націонал-соціалістичною, а й намагався доволити, що той лад, який він запровадив у Німеччині, є "справжній соціалізм". Отже на початку сороках років нашого століття мали два "справжні соціалізми" - сталінський у Росії і гітлерівський у Німеччині. Якщо сталінці доводили справжність свого соціалізму тим, що вони знищили всі класи, крім робітництва, селянства і трудової інтелігенції, а націонал-соціалістам захищали те, що в Німеччині лишилися капіталісти й буржуазія, отже, мовляв, Гітлерів соціалізм є не соціалізм, а капіталізм, то й гітлерівці мали що сказати на свою користь і на осуд більшевицького соціалізму. Гітлерівці доводили справжність свого соціалізму тим, що німецькі капіталісти перетворилися під Гітлером лише на управителів своїх маєтків, які працюють за державними завданнями і для добра цілого народу, що всі класи в Німеччині однаково рівні перед законом, не мають ніяких привілеїв порівняно одна до одної, а більшевицький соціалізм, мовляв, є не соціалізм, а державний капіталізм, керований бюрократичним апаратом. Хто з них має рацію і чий соціалізм є справжній, а чий становить лише нову форму капіталізму, хай це питання ширітують марксистські талмудисти. Ми ж убачаємо і в тому і в другому "соціалізмі" лише велими подібну одну до одної новітню форму соціального поневолення.

"Че б спеціальне ім'я не мали ці європейські системи: чи то буде комунізм, чи соціалізм чи ... пляноване господарство - всі вони колективістські, всі вони мають спільну основу у пануванні бюрократії над свободами й над економічним життям народу.

Неможуче й нерідмінні тоталітарні ліберали відмідають свободу людини. Цяня ушоніл є панцирівкі зогник, по завоюванні у бездомну тварину кріпськства" /"The Stars and Stripes", August 14, 1945 замітка під заголовком з "Hoover Warns Collectivism Rules Europe

Так висловився про сучасних "тоталітарних лібералів" старий вважає капіталізму, тисячі разів просклятого і засудженого всіма послідовниками Маркса, аж до Сталіна включно, син найдемократичнішої країни в світі, колишній президент Сполучених Штатів Америки Герберт Гувер.

Не знаємо, чи читав Гувер "Капітал" Маркса, чи ні, але належить складав іспитів з марксизму-ленінізму-сталінізму. Проте мусимо призвати їому, що він теж трохи розуміється на таких справах.

КІНЕЦЬ НАЦІОНАЛІЗМУ

Так чи інакше, дослід з националізмом доведено до кінця. Бувши засобом для німецьких та італійських шовіністів у прагненні їх до створення великих імперій, националізм привів до страшного світового катаclізу, в огні якого й загинув. Керований маніякальними фанатиками ненависті, гітлерівсько-мусолінівський фронт фашизму, спалахнувши бойлерверком воєнних успіхів, зрештою вичерпав до кінця силу своїх одурманених і уярмлених народів і був розторочений. Після своєї поразки нацизм залишив на довгі роки своєрідні пам'ятники - купи могил, своїх і чужих, нескінченні лави калік, вдів і спріт. Гітлер і Мусоліні знайшли собі ганебну смерть і лиху славу масових вбивців і ворогів свободи.

Так жалюгідно скінчилася спроба фанатичних маніаків повернути людство до часів рабства або, вірніше, запровадити модерне рабство для націй, заражованих расистами до "Untermensch - ів".

Нелегко було перемогти і знищити озброєний до зубів нацизмистський тоталітаризм. Але пріムкою долі серед переможців опинилися ті, від кого нацисти й фашисти запозичили готові форми тоталітаризму. Діялися "тоталітарні ліберали", що кричать на всіх перехрестях про свободу й демократію, а справді несуть народам страшну неволю й нещадний терор.

Народи, що з-під ярма тоталітаризму війського потрапили під бич тоталітаризму, прикритого маскою свободолюбства, підпливають кров'ю. Світ відчуває, що перемога не повна, війну не доведено до кінця. І що знищено ворога людства в центрі Європи, то ворог людства на схід відти помирив межі свого впливу. Кінець другої світової війни приніс лише той позитивний вислід, що тепер уже не три сили протистоять кожна двом іншим, а лише дві: світ демократії і світ тоталітаризму. Ми стоімо ще перед остаточним вирішенням.

ІДЕНІЙ СУРОГАТ

Націоналізм, спровокувавши другу світову війну, сам у ній загинув. Комунізм ії пережив. Він переміг мілітарно, але зазнав остаточної ідеологічної поразки. Во вийшов він з війни вже не як комунізм, а як сталінізм. Пригадаймо бурхливі часи т.зв. "военного комунізму", коли у більшевиків були на устах "міжнародний пролетаріат" та "інтернаціоналізм". Що спільногого з тим більшевізмом має сучасний сталінізм, який веде "отечественную войну", домагається Дарданелів і "візволяє слов'ян"?

24 травня 1945 року на банкеті в Кремлі на честь командного складу червоної армії диктатор СССР ^{Кірова} /Літаково мову оригіналу, бо вона дуже характеристична/:

"Товарищи! Разрешите мне поднять еще один последний тост. Я хотел бы поднять тост за здоровье нашего советского народа и прежде всего за здоровье русского народа./ Бурные аплодисменты и крики "ура!"/ Т пью прежде всего за здоровье русского народа потому, что он является наиболее выдающейся нацией из всех наций, входящих в состав Советского Союза. Я поднимая тост за здоровье русского народа потому, что он заслужил в этой войне общее признание , как

руководящая сила Советского Союза среди всех народов нашей страны. Я подниму тест за здоровье русского народа потому, что у него имеется ясный ум, стойкий характер и терпение. У нашего правительства близко немало ошибок, были у нас моменты отчаянного положения в 1941-42 годах, когда наша армия отступала, покидая родные нам села и города Украины, Белоруссии, Молдавии, Ленинградской области, Прибалтики, Карелофинской республики, — покидала потому, что не было другого выхода. Иной народ мог бы сказать своему правительству: вы не оправдали наших ожиданий, уходите прочь, мы поставим другое правительство, которое заключит мир с Германией и обеспечит нам покой. Но русский народ не пошел на это, ибо он верил в правильность политики своего правительства и пошел на жертвы, чтобы обеспечить разгром Германии. И это доверие русского народа советскому правительству оказалось той решающей силой, которая обеспечила историческую победу над врагом человечества над фашизмом. Спасибо ему, русскому народу, за это доверие. За здоровье русского народа!" / Бурные, долго не смолкающие аплодисменты.

Так промовляв генералісимус до своїх генералів і маршалів, а через них і до всієї країни. Но пролетаріатові дякував він, а російському народові. Не за клісова почуття непримиреної ворожості до буржуазії, а за терпливість, за те, що російський народ не сказав йому, генералісимусові: "Йди геть, ти не виправдав наших сподівань".

Не так просто російському народові прогнати своїх гнобителів, але чому ж він принаймні не відмовився проливати засухи свою кров, як це зробили українці, білоруси, калмики, грузини, азербайджанці та інші народи Кавказу, туркмени, узбеки, казаки, татари та інші народи советської Азії, що просто не хотіли воювати "за родину, за Сталіна"? Сталін має рацію, коли дякує російському народові за його довготерпливість. Так же це сталося. Невже російський народ — це большевики?

Ні, це не так. Росіянин з під Советів у переважній масі своїх не більшевики. Російський народ, як і інші, уже давно розчарований у більшевізмі. Російському народові, як і іншим, немає ніякого діла до інтернаціоналу, міжнародного пролетаріату, світової революції та інших безгрунтовних і порожніх речей. Але російському народові, власне його інтелігенції не байдуже, чи буде Україна, Білорусь, Кавказ, Середня Азія тощо належати до Росії, чи ні. Російська інтелігенція століттями виховувала свій народ на ідеї великої Російської Імперії, і росіянин скидальні в СССР бачить лише ії продовження.

Це дуже добре зрозуміла та безпринципова кліка, що прийшла до влади в Росії по смерті Леніна. Вона закріпила свою владу кривавим винищеннем т.зв. старих більшевиків, що ні погоджувалися безумовно визнати особисту диктатуру теперішнього генералісимуса. Ця кліка дуже добре знала, що в спустошенні і глибоко пригніченій душі російського народу є жива національна гордість. Ось чому диктатор і його кліка ще задовго до другої світової війни взяли курс на національну гордість росіян. Російська національна гордість — ось той кінь, що гине диктатора і його прибічників з вогнем другої світової війни. Ось чому генералісимус мусів дякувати російському народові, визнати його керівну роль й поквалити його терпливість.

Сталінізм — це майже нічим не прикрита диктатура купки без принципів узурпаторів, що гуртується навколо свого ватажка, бо це дає їм змогу без будь-яких талантів і заслуг жити як Моргани й Рокфелери або як індійські магараші коштом поту й крові багатомільйонової, безликої, на смерть заляканої советської маси.

Скільки ж іх? Що вони такі?

Іх, крім шефа, дванадцять. Незмінні. Рік-у-рік обирають їх одноголосно й невідмінно до всіх почесних президій всіх численних зборів

населяючої країни, при чому в суворому, раз на завжди становленому порядку близькості до вождя. Це іх, незмінних, обрано в останнього поку до просвіті урочистих партійних зборів під час найбільшого річного періоду свята.

Не будемо говорити про шефа й про першого заступника. Другий - фігура репрезентативна, адресат для урочистих позоровень. Третій зважається тим, що обіцяв бити ворога тільки на його території і вони не мають кров'ю. Четвертий славиться як майстер латати прокриї й властовувати буксири. П'ятий - фігура, про яку просто нічого сказати. Шостий обіцяв перед війною годувати червоноармійців щокопадом й цукерками. Сьомий такий, як і п'ятий. Восьмий - вождь "української народи". Дев'ятий - майстер таємних і мокрих справ. Решта проє прості нічим не уславлені. Але всі дванадцять славетні тим, що ніколи не кажуть шефові "ні", завжди "так" /Сталін, Молоток, Каганін, Ворошилов, Каганович, Андреев, Мікоян, Аданов, Грушевський, Беріз, Гвернік, Маленков, Вознесенський/. Цього року в цім товаристві сталися ділкі невеличкі зміни, але це лише перетасування тої самої колоди карт.

Іди, що продили чверть століття під большевиками, бачили на власні очі, як поступово, рік за роком, ідейність большевицьких партійців занадала, як воїни дедалі більше втрачали свою фанатичну віру і поступово ставали звичайними урядовцями. Рік-у-рік, замість переконаних і широких ідейних борців за марксизм, на командні пости советської держави приходили безпринципові кар'єристи. Утко зро-стало стрімче розчарування в лавах старих большевиків, а ці лави катастрофічно рідкіши ще й у наслідок екстра-ординарних заходів вірного диктатора ГПУ-НКВД.

Комплітний большевизм, як ідеологія, уже цілком загинув і його тепер заступник сталінізм, щобо дика сумішка безпринциповості, кар'єризму й стражу перед всесильним НКВД.

Сталінізм міг з'явитися на світ лише в наслідок повного краху марксизму.

35 років тому можна було вірити, що Марксів мокунізм є щасливим суспільним ладом, і доводити, що такий лад неминучий. Нині, коли на прикладі советського "соціалістичного" суспільства світ побачив, яке страшне лихо для людства приносить спроба відібрати волю ініціатики й економічні стимули до діяльності, нікому вже не видається відмінний Марксом комуністичний лад ані щасливим, ані можливим. Вдумуючись тепер в теоретичні обриси комуністичного ладу - ладу настільки "щасливого", що людині не потрібно ані працювати, ані змагатись, ані боротись за існування своє і своєї родини /бо й родина не існує в тому ладі/ - відчуває кожен свою безглуздість і неприродність самого прогнозу такого ладу, повного засторів і мертвлячого супокою. Навіть неспокутеному приходить у голову підозра, що всі теоретичні Марксопі погрози надумані і фальшиві. Овости цей фальш тепер зовсім неможко.

Але найперше це відчули і переконалися в цьому самі "советские люди". Ось чому сучасна большевицька партія вже зовсім не та, що 35 років тому. Ось чому вона не вірить ні в який комунізм. Але все ж вона мусить в щось вірити. І хоч у якісь сурогат, якщо немає справжньої повноцінної віри.

Таким сурогатом і став для сучасної БКП/б/ старий нормирующий і пробуваний російський націоналізм, на якому іде сучасна большевицька державно-партийна машина, бо вже давно забракло ій національної сили вірити в комунізм, вірити в революцію.

ВІРНОВІД НЕ НЕМАС

Сам комунізм, як система державного режиму, є лягтина першої світової війни. Інік він, як і нацизм, не випадково.

По часу першої світової війни сіт, керований індивідуалістично-лібералістичними засадами, встановленими по великій французькій революції, з'явив у глумчий кут. Теорія *laissez faire* в дусі основоположника демократичної американської конституції Томаса Жефферсона /1787/ і соціальних білосоців /ІІІ сторіччя/, основувалися на постулаті, що коли кожна людина в межах своєї нації /держави/ і кожна нація /держава/ серед інших націй /держав/ матимуть найбільшу свободу дій дбати про власні інтереси, то Бог і природа зроблять своє для збереження справедливості і права.

Але перша світова війна, що ії викликали в своїх егоїстичних інтересах оті самі анонімні потуги, які вирости в державах, у наслідок отримання теорії *laissez faire*, наочно довели, що ця теорія все не годиться для того світу, в якому ми тепер живемо. В світі, де напотужна техніка, що перебуває в розпорядженні промислових об'єднань і урядів, так легко може бути зловживана з антисоціальним метом, необмеженість цій в особистих і національних інтересах, не є запорукою її максимальної продукції і справедливого поділу дібр, ані міжнародної безпеки й миру. Вона призводить до конфліктів /сугічок/ між соціальними групами та до світових і тотальніх війн.

Тамер, по другій світовій війні, державним людям англо-саксонських демократій стало ясно, що в сучасному світі новід'ємні права людини на життя, свободу й прагнення до щастя не можуть бути забезпечені, коли ми, відповідно до теорії *laissez faire* не будемо втручатися у вільний хід справ і подій; також не будуть вони захищенні й тоді, коли ми в цій справі покладатимемося лише на Бога і природу. Ці права будуть забезпечені лише тоді, коли ми будемо наперед відмінювати, в якому саме напрямі повинні бти події і робити чимо все від нас залежне, щоб відповідні події саме в обраній напрямок скерувати. Тепер уже цілком ясно, що гармонія інтересів мусить бути світого спланована в інтересах цілого суспільства, а досягти цієї можна лише спільним обговоренням і через співпрацю. Для цього теперішні уряди за одно з найголовніших своїх завдань повинні мати дбання про таке справедливе узгодження й вітривляння інтересів.

Тепер це відомо всім і є абсолютною істиною державницького вчення і штук. Але по першій світовій війні це ще далеко не всім було ясно. Потреба було кількох років державного досвіду комуністичного, а також нацистського тоталітарного режиму, щоб переконати світ у тому, що сучасне світове господарство і сучасне життя не може обійтися без піднімання. Забігаючи наперед, скажемо, що в цьому випадку чи й не полягає една користь від загалом негативного досвіду тоталітаризму.

Соціалісти /а до них перед першою світовою війною належали і теперішні комуністи/, завдяки марксовому аналізові суспільно-економічних явищ того світу, що народився по великій французькій революції, перші зрозуміли тяжку хворобу нашої доби. Але в той час, як коміркована частина іх захопилася мирним способом, за допомогою кооперації всіх видів тощо унормовувати економічні взаємини по таких країнах, як Франція, Швейцарія та інші і при цьому досягли добрих успіхів, країна крило іх, російські більшевики, почали грубою силою рубити Герціїв вузол сучасності. В наслідок 25 років більшевицького тоталітарного режиму в Росії довели населення величезної країни до крайньої межі зліднів і знищень.

Комунизм був колись явищем в першу чергу соціальним. Але вже перед другою світовою війною більшевики почали широко користуватися в своїй внутрішній політиці це живою, не зважаючи на роки захоплення інтернаціоналізмом, і ще могутньою потенцією російського націоналізму. Найдавніша сама війни більшевики зовсім здали до архіву

занекротовані комуністично-інтернаціоналістські гасла і послуговувались голими пансловітськими гаслами, цілістю заповіченими від покійної російської імперії. Але на кінець другої світової війни більшевизм майже цілком довершив свою еволюцію від, скажімо, соціалізму до чистого російського націоналізму в своєрідних маркс-ленінсько-сталінських формах, що набули вигляду своєрідної советської традиційності.

Реакція центральної Європи на комунізм, що саме ій найбільше загрожував, вилилась у фашинізм. Це явище порядку націоналістичного, але з соціалістичним забарвленням. Назвовні як фашизм, так і нацизм були яскраво імперіалістичними. Але в середині кожної своєї країни і фашизм і нацизм широко провадили ті соціальні заходи, що, поперше, забезпечили стабільність життя бідніших груп населення і взагалі створили більш справедливий внутрі національний розподіл дібр, а, подруге, своїм досвідом ще більше, ніж більшевики, довели світові перевагу плянування економіки.

Але ні комунізм, ні ще менше його антиподи - нацизм і фашизм, не відповіли на основне питання, - до чого пряме людство. Не відповіли вони також і на питання, як повинен сучасний світ ставитись до власності і національних рухів. Своєю практикою більше відповіли лише сумнівність марксових прогнозів і пророкувань. Своїм зоологічним шовінізмом і сгідним расизмом фашиністи лише викликали деяке упередження світу проти всього, що стосується до національних рухів. Але це не зміяс з порядку денного цих великих питань.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ.

Якщо абстрагуватися від океану пролитої людської крові, від Гаврізанкарів трупів замордованих людських істот, від величезних людських страждань, від поневірінь, голоду й зліднів сотень міліонів людей, від цілковитого поневолення людської думки, одне слово, якщо не згадувати і не брати до уваги всього того страшного зла, що його більшевики в нечуваних маєтках творили і творять на одній шостій частині землі, то всю большевицьку революцію, що вони і самі називають "великою жовтневою", можна розглядати, як один велический, найбільший в історії людства соціальний експеримент.

Від звичайних експериментів, яких безліч робилося і робиться в стінах наукових лабораторій, цей соціальний експеримент відрізняється не лише своїми маєтками. Більшевицькі експериментатори зовсім не мали своїм завданням перевірити на досліді вірність теоретичних висновків Маркса, в істинності яких вони не тільки ні трохи не сумнівались, але вважали навіть за найбільший гріх відсталість і блузнірство найменше критичне до них ставлення. Соціальні експериментатори нашого часу, більшевики, були, отже, зовсім не вченими дослідниками, а фанатичними проповідниками і здійснювачами соціальних догматів, у які для них перетворилися теоретичні висновки Маркса і його російських послідовників. Для російських крайніх приклонників Маркса його теорія стала більшою за наукову догму, вона стала для них символом віри, а самі вони були не проповідниками наукового прогресу, а неофітами нової соціальної віри, своєрідної релігії без Бога і без містицизму, але сповідної справжньої фанатичної нетерпимості і ненависті до інакомислічих, справжньої фанатичної віри у великого пророка комунізму Маркса і в непогіршливість його сучасних земних наступників і заступників, своєрідних найсвятіших большевицьких пап, іхніх т.зв. вождів - Леніна, Троцького, а тепер нинішнього живого большевицького бога Сталіна.

Большевицький експеримент мав не так довести вірність теоретичних висновків Маркса, як збудувати на їх основі новий, спра-

ведливий суспільний лад, в якому не було б місця експлуатації людини людиною. І дучи за доктриною Маркса, більшевики поставили своїм завданням в і добрati виробничу власність /"знищдя виробництва", за термінологією Маркса/ в і д паразитарної класи капіталістів і поміщиків /ділчів/ і передати її трудающим - робітникам і селянам. Звідси і в і домі більшевицькі гасла - "земля селянам", - які завоювали ім своє часу таку прихильність і підтримку в широких масах трудящих, що було одною з головних причин перемоги більшевиків у російській революції.

Ікшо віднати, що одною з ознак соціальної справедливості, як вона відчувається людством, є думка про те, що кожна людина має природне право бути повновладним господарем плодів власної праці, то, теоретично кажучи, більшевицький експеримент має етичне віправдання й обґрунтування в намаганні знищити експлуатацію людини людиною. В цьому, між іншим, і полягає ґрунт тієї фундатичної віри в історичну справедливість своєї справи, так при таману більшевицькій боротьбі перших пів десятка років іхньої революції, поки вони виконували роботу руїнників, "гробокопателів" за іхнім власним висловом, старого несправедливого суспільного ладу. В цьому, коли хочете, полягає й причина величезного успіху і величезної популярності більшевицьких ідей у широких масах країн несправедливого соціального ладу, в цьому якраз і дотепер полягає небезпека заразливості т.зв. комунізму.

Важчамо мимохіть, що більшевицька формула "знищення експлуатації людини людиною" не є адекватна формулі: "кожна людина має право бути повновладним господарем плодів власної праці", а лише частиною її, або, вірнім, ії негативним відбитком. До позитивної повної формулі більшевицькі перебудовувачі світу свого часу не додумались, бо перебували цілком під ідейним гіннозом гіпотез Маркса і на все в світі дивились лише крізь призму Його вчення. Нинішні більшевики все не думають про те, ім не до того, вони вже зовсім не ті, вони дуже далекі, просто діаметрально протилежні колишнім фанатичним борцям за щастя людства. Це - між іншим.

Тепер, коли більшевицький експеримент уже цілком закінчено, ми можемо з цілковитою певністю сказати, що більшевики виконали лише першу Його частину. Більшевики справді відбрали виробничу власність від капіталістів і поміщиків. Але вони не віддали тієї власності ні робітникам, ні селянам. В цьому й полягає увесь сенс іхнього ідейного провалу, увесь трагізм становища одурених ними мас трудящих і увесь жах даремності й безглупності іхніх безмірних злочинів.

Більшевики віддали виробничу власність своїй більшевицькій державі, що, на думку Леніна, мала стати "нафіцією формою організації трудових класів" як "держава робітників і селян". Іншої форми організації трудящих, крім "держави робітників і селян", більшевики собі не уявляли і не уявляють.

Що ж таке більшевицька держава? Чи є то справді організація робітників і селян? Не будемо глибше торкатися тут цієї великої теми, що заслуговує на окреме докладне вивчення, скажемо лише, що ані советський робітник, ані советський селянин, т.зв. колгоспник, не відчувають, що СССР є іхня держава. І хай як не силкуються сучасні більшевики дурити світ та вбивати в голови своїх підданців, що іхня держава є державою справедливого суспільного ладу, що нею керують робітники й селяни, у це не вірити ніхто, а найменше вірять самі советські робітники й селяни. Недарма під час другої світової війни більшевики викинули геть на смітник усі соціальні гасла і взяли курс на звичайний всеросійський патріотизм; недарма по цій

війні іхня пропаганда б'є в патріотичні почуванняⁱ "руського народу". Ніякі більшевицькі завивання, ніякі найоглушиливиші таємами іхньої пропаганди не в силі заглушити і приховати голої правди.

А ця правда полягає в тому, що советською державою керують не робітники й селяни, а советські партійні урядовці. Ці урядовці, що правда /і це єдина правда/, вийшли і навіть спеціально дібрані, за мізерними вийнятками, з робітників й селян. Але ці урядовці свою спеціальну працею, своїм соціальним станом, своїми інтересами соціальними і своїм світовідчуттям /як сказав Маркс, своєю "свідомістю, що визначається буттям"/ зовсім не є вже ані робітниками, ані селянами; мало того, більше за все на світі вони бояться знов стати робітниками й селянами. Вони є особливою кастою, яка на цілому світі зветься бюрократією. Советська бюрократія /від слова bureau - контора, канцелярія і крато - правити, щебто правління тих, хто сидить по конторах і канцеляріях/ свою психікою далеко гірша за порядну бюрократію порядних держав. Штучно й нашвидко виведена з низів суспільства, советська бюрократія, як ніяка інша в світі, мусить чіпатися за своє упривілейоване становище і більш, ніж будьяка інша в світі, здатна на найменший помах диригентської палички диктатора негайно міняти гасла, віру, ідеї, власне ті речі, яких вона не мала і не має, бо це є найбезідейніша, найбез - принциповіша в світі юрба блюдолизів, щойно вчора запрошена до покоїв і посад просто від гною і бруду. Ця банда лъокаїв і лакиз, більш ніж будьякі інші лъокай в світі, боиться знов упасти на те дно, з якою щойно видерлася на поверхню, а тому є найбезоглядніша щодо своїх вчорашніх колег, робітників і селян. Це саме про іх сказано : "За шмат гнилої ковбаси батька й матір продаси". Советська бюрократія не невеличка, замкнута в собі, каста державних службовців, як по інших державах. Це велика, спеціально виплекана, могутня своєрідна кляса, єдина опора советської держави, яка посіла місце розчавлених і знищених капіталістичних експлуататорських кляс і користає, тільки вона одна, з усіх благ і дібр, що іх виробляють советські робітники й селяни, а тими благами підкуплює, розкладаючи морально, т.зв. советську інтелігенцію.

Ця советська демократія, опора і підтримка фанатичного диктатора і його найближчої купки безпринципових прібічників, створилася не враз. Згадаймо криваве винищення троцькістів, згадаймо видущення бухарінців, згадаймо, як загадково і таємничо зникали з політичної арени і з життя т.зв. старі большевики, яким, зрештою, не можна відмовити в тому, що вони по-своєму широ вірили в справедливість своєї справи. Ніщо не показує наочніше цілковитого переродження т.зв. советської влади, цілковитого ідейного занепаду ідейності і повного ідейного і краху, як заміна колишніх ідейних борців безпринциповою і продажньою оравою советських бюрократів, яка фактично паралізує і винасається в Советському Союзі на найбезсовіснішій експлуатації советських робітників і селян.

Советський робітник, як і всякий робітник за капіталістичного ладу, мусить "продавати" свою працю, лише не приватній людині, а державі. В капіталістичній державі робітник має право торгуватися за піну своєї праці, намагаючись продати ії якнайдорожче. Він має там право страйкової і іншої активної боротьби за поліпшення свого матеріального становища. В советській державі робітник не має таких прав. Він мусить покірно і без нарікань брати ту заробітну платню, яку йому пропонує монопольний власник усього сущого тут, советська держава. Страйк - річ немислима в тоталітарній державі. Советський робітник не має права змінити місця праці, припинити роботу і мінити професію. Спізнення советського робітника на працю - карний злочин. Порівнюючи своє становище з становищем, даймо, американського робітника, советський робітник з повною рациєю запитує сам себе по понад 25 роках "пролетарської революції": "За що бороню?"

Советські селяни, яким більшевики обіцяли свого часу землю, дістали замість власної землі тяжку й невдячну примусову працю для "держави робітників і селян" у зненавидженному колхозі, до якого іх прив'язано як жріваків.

Советська інтелігенція в переважній своїй частині, в тій мірі, в якій вона є мозком, то думает, і бридиться своїм становищем платного й безплатного зазивача до ярмаркового советсько-го болагану з його готентотським тамтамом барабанної пропаганди.

Але ніякі тамтами, ніякі найоглушивші постріли з усіх московських гармат, ніякі советські церемонії і солодко патріотичні промови Ш.З.В. "знатних людей" не в силі приховати тої єдиної правди, що советський експеримент не вдався, що, відібравши виробничу власність у капіталістичних паразитарних класах, більшевики не дали її в руки трудящих, а віддали в руки советської держави, якою керує нова паразитарна упрувілайована класова советської бюрократії, всі ті партійні керівники, всі ті енкаведисти чи енкагебісти, яких тепер називають, вся ця брутальна орава безпринципових кар'єристів.

Широкі советські маси глибоко відчувають, що іх одурено і що іх дурять далі. Поза упрувілайованою верствою диктатор і його кліка не має опертя і підтримки в масах. (Х)

Ці сотні мільйонів советських людей глибоко нещасні й пригнічені. Вони не бачать виходу. Вони не знають ще, що можливий такий суспільний лад, коли вони, трудящі, робітники, селяни, інтелігенти, всі без винятку можуть стати дійними власниками "занрядь виробництва" не на капіталістичній основі, а на основі нового, дійсно справедливого соціального ладу, обриси якого дедалі більше вирисовуються перед нашою думкою. Той лад не буде ані капіталізмом, ані соціалізмом, ані компромісом між тим і другим.

Ми не повинні забувати, що для нас, як для українців не байдуже, що здобуде вплив на широкі советські маси не лише в Україні, а й у цілому ССР. Ми, українці, мусимо взяти до своїх рук ініціативу й провід не лише в національних, а й у соціальних справах. Той, хто вкаже вірну розв'язку, хто справді дасть советським робітникам у власність фабрики, а советським селянам землю, той здобуде перемогу у великій новій революції в ССР, яка гряде.

У теперішній ще напівприголомшенні Європі, яка тільки виповзла з-під руїн по тотальній війні і ще не отямилась від тоталітарних концтаборів, дивною, просто незрозумілою, неземною музикою звучать прості слова, що ними покійний Франклін Деліно Рузвелт описав 4 засади, які зробили його батьківщину такою багатою й такою могутньою, що вона змогла "озброїти, постачити, нагодувати й забезпечити від руйнації половину планети" /Макс Істмен, там же/.

Ось вони:

1. Свобода слова й друку.
2. Свобода віровізнання.
3. Свобода від зліднів.
4. Свобода від страху й терору.

Ці 4 засади, звичайно, ще не вирішують питання - до чого йде людство. Але, думається нам, здійснення цих чотирьох засад розчистить плях для вільної світової дискусії, яка єдина лише може

(Х)

Ікшо вірні дані Макса Істмена, що від 15-20 міль. советських громадян сидять по концетраційних таборах, то це значить, що до 10% робітників, селян і трудової інтелігенції виявили свою зносність більшевизму.

забезпечити розв'язання соціальних і національних питань також і в Європі, де тоталітаризми всіх відтінків приголомшили людей, а большевицький марксизм-ленінізм-сталінізм і нацистський расизм багатьом звихнули мозок.

Вдійснення цих чотирьох засад, як нам здається, допомогло б також людству скорше дійти до гармонійного суспільства майбутнього без війн і терору. Лише в здійсненні цих чотирьох засад вирішальну роль мають відіграти само народи, поневолені тепер, найбільшою, найстрашнішою та найсильнішою тоталітарною потуговою, ССР, що є загрозою і перешкодою на шляху до урегулювання порядку і мирру в світі.

Чим скорше великі демократичні держави зрозуміють і належно оцінять те, особливо боротьбу українського народу та народів інших, що пішли за його прикладом і з ним в союзі /АБН/, тим скоріше і легшим зусиллям буде повалена остання потвора тоталітаризму, осередок неволі, тюрм і терору.

Число бачимо, що таке суспільство прийде неминуче. Воно не потребує для свого пришестя винищення народів, рас чи класів, воно потребує лише усунення всіх перешкод для вільного розвитку націй, з яких складається людство, і створення умов для іхньої безпеки і співирاثі, та створення справедливо демократичного жаду в цілому світі. Тепер, на даному щаблі розвитку людства, немає більшої перешкоди для поступу культури й людської думки, як тоталітаризм. Поза тоталітаризмом людство, безперечно, стоїть на добрій дорозі. Як тільки тоталітаризм зникне, то людство одужає, мов після важкої хвороби. Новедеться ще доклади чимало праці, щоб остаточно розвіяти отруйний туман антилюдських расистських і марксобольщевицьких теорій і теорійок. Цій праці спрвді варто присвятити свій час.

Але цього мало. Світ потребує мати відповідь на питання - чого йде людство? - щоб іти вперед зі зрячими, а не з заплющеними очима. Тому праця щодо вияснення рис майбутнього гармонійного суспільства, до якого людство мусить прийти і повинно прагнути бути, якщо не хоче загинути, ця праця має значення першорядної важливи. Ця праця розвивається на дві великі частини: 1/ ідеї справедливого і свободідного соціального співжиття всіх груп суспільства, з яких складається тепер і може складатися в майбутньому всяка нація, і 2/ ідеї справедливого й мирного співжиття всіх націй світу.

Ці речі безпосередньо стосуються всіх народів світу, а надто нас, українців, як народу, бо від розв'язання цих питань залежить саме його бути чи не бути.

Українці є велика й керівна нація серед антиімперіалістичних націй в ССР. Українському народові належить й належатиме провідна роль в боротьбі проти останнього тоталітаризму. Цю боротьбу мусимо провадити не лише на фронті змагання зброї, а й на фронті змагання ідеї. Виконавши це, виконаемо світову місію України.

М. М.

УКРАЇНСЬКА ДОКТРИНА НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБОРОНИ

Тотальна оборона нації і держави

Час, що настала в 1945 році по війні, є півзовою готовування до наступної війни. Байдуже, чи буде вона за місяць, за рік чи за десять, але буде напевно.

У генеральних штабах, військових академіях і лабораторіях вивчають стратегію і тактику минулої війни, що перетворила половину світу в руїну. У великий таємниці готовують і удосконалюють: воєнну машину, до якої людина - гарматне м'ясо - повинна остаточно стати безсловесним додатком, який, щоправда, дедалі більш і більш стає "примхливим" щодо цієї досконалості машини війни.

Що, зрештою, вирішує війну - техніка чи людина?

Всі сучасні теорії війни панівних імперій, в більшій чи меншій мірі, хоч про людське око, але все ж основну ставку беруть на техніку. Невблагачністю і всезмітаючою силою цієї техніки вони морально намагаються паралізувати народні маси, димлячись на них як на стару баранів чи звичайний додаток до техніки. Кіба, з цього погляду, психоз німецької нації не був психозом обого творення ідола всеруйнуючої сили машини? Кіба тоді, як почала розвиватись німецька військова машина, зломану морально і мецьку кародючю масу не гальванізували психозом всіхтих "Фав 1" і "Фав 2".

Чи програму війни серед німців не пояснюють ще зрадою окремих недостойних генералів, цебто чи не заавансовують уже нині відродження нового обдурення народу? Чи перед 1939 роком Італія не вела переду в теоріях: "хто панує в повітрі - панує на землі", або чи не видала англійська військова думка доктрини іамологетів "онадержізованих армій" "бліпкірігу" /булерта ін./

Ляжі же вислід сучасної війни? Хто переміг - людина чи машина?

Мі відповідаєм: людина і тільки людина. Роля техніки у війні останньої війни була меншою /щодо вирішального її значення/, ніж у війні 1914-18 рр.

На перший погляд такий висновок віддається парадоксальним. Щого багато патентованих поїкводців і генералів будуть вважати за божевільний, всі імперські обіційні /опубліковані для мас/ військові доктрини що проблему обійтуть мовчанкою, навіть більше - кепомітно будуть відтягати увагу від такої постави питання, але це не змінить основного висновку про те, що машина і техніка не достаточний вислід війни має все менше й менше впливу, а згодом взагалі теорії про те, "хто володіє повітрям - володіє землею", можуть бути смішними.

Сордильовічне лицарство знало під тягарем своїх столовиків, сучасні офіційні військові організації валяться під тягом лат /панцерів/ свого техніцизму.

- x - x -

Ворольний фактор у війні, право і справедливість війни /як і спекуляція на них/ завжди був, є і буде вирішальним для перемоги, незалежно від сили і розвитку техніки.

Всі війни останнього століття, а недавно закінчена особливо, були технічно озброєні, як ніколи до того часу, аж до того - тотальної військової технізації життя цілих континентів, але маєтъ у юдній війні останніх століть людина не відіграла так вирізно вирішальної ролі антиподіа техніки, ту ж техніку перемігти.

Ля нас не є новинкою те, що майстри війни - генеральні штаби, генералісимуси і маршали - в підготуванні і веденні подавно

закінченої війни, як чікоти дотепер, прицілами підігрівуючи "вагу до завоюванні дуті людими. Напевно ніколи не переконував своїх вояків у тому, що він вже справедливу боротьбу, а Гітлер і його контрагенти-протигани, чавпаки, ще зачотко до війни намагались перетворити грядучі війни в "священні", бо розуміли, що коли не одуряті вояків, то іх не прятує ніяка техніка, аж до атомової бомби включно.

І завоюванні волинських душ таємісто відограва /і відограє/ роль чорівного румунського румунського в руках чомуса перед дикунами, а в душах воїків що отизника що ворожбите має посіяти сумнів у силу своїх власних румунів, бо, як відомо, на віддалі чуже й незнакоме має завжди більшу гіпнотизуючу силу.

Гітлерівська імперія мобілізувала душ нації /мобілізація техніки пристлає як вислід з першого автоматично/ на ідеї виправдання несправедливості версальської системи. Саме це, а не щось інше, заміліднило III райх.

Але, може, між виправденими несправедливості і перетворенням війни на "зову несправедливості і насильства" стала непомітною для пращого ока. Вислід з цього завжди був і буде одним: "насташе час і премудрих немулрі одурять", Або як у нас кажуть: "Не - правдою світ перейде, та наезд не вернеться".

Продучи на "справедливій війні" ролю "візволителя", Гітлер морально розвалює Югославію і творить Хорватію. Продучи Словаччину, морально розвалює Чехословаччину і т.д.

Із "подвигів" 1939-41 років і жонглювання "Новою Європою" та "європейською ім'ю народів" морально б'уть її розброяють противника, в першу чергу СССР.

Советський Союз уже до 22 червня 1941 року був переможений. Коли б Гітлер не був Гітлером, його марш до Москви був би тріумфальним маршем, але ... тоді б він не був Гітлером.

У 1941 році СССР, після "візволення" братів західних українців, білорусів, прибалтів і в наслідок героїчної оборони Фінляндії морально був розброєний і не здатний до спротиву. Кінець, серпень, вересень 1941 року - це сущільний розвал Червоної армії. Але ... Гітлер Галичину включив до "генерал-губернаторства", а для України створив "Райхскомісаріят Україна".

Цим тупоголовий "візволитель" показав свою справжню личину і назавжди припечатав свою долю. Кахуть, що в Кремлі, на другий день після отримання вістки про створення "Райхскомісаріату Україна", властували гучний банкет перемоги над Гітлерівською Німецьчиною, хоч і в полки ще посувалися вперед. Проте ці "переможні" полки почали марширувати до Волги і Кавказу, але Німеччина вже була переможена. Це було ясно й зрозуміло кожному, і тільки Гітлер з його "оберміншами" не здатний був добачити цього. Один селянин в селі Коханівці Донецької області сказав про німецькі "перемоги" авторові цих ряців /армія ще побідно йшла лищ на Дніпрі і Кавказі/: "Нічого тому Гітлерові тепер не поможе. Коли б у Києві був хоб' пломенський, але /наш, український уряд - було б діло/, а так ні" ...

І цей, колись розкуркулений український дядько, органічний ворог СССР, для якого земля була часткою його істоти, заспокоїв гарячі голови, щоб не ділти колхозів і колхозної землі, бо "ще не кінець на цьому..."

Людів в Азії теж використовувала Хорватія, Словаччину, щоб цебто дурніла менших і слабших, а коли доходило до України, то ... відкладала іх спроби до післявоєнних часів.

І наслідки були такі ж самі, як і для Німеччини.

"Райхскомісаріят Україна" був політичною образовою іконою нації в порівнянні із авіть до УССР, фактичним московським Райхскомісаріјтом, а тому український народ, як, зрештою, і всі поневолені Москвою народи перекинули свої сили на протиіменський фронт

боротьби.

Партизанска війна проти німецького окупанта зломила дух і віру німецького вояка і всіх його союзників у себе і в свою техніку та протиставила німецьких союзників німцям /італійці, малярі, словаки, хорвати і інші/.

Московська воєнна доктрина : "бить врага на его территории" також провалилась, нікчемно скрахувала. Московська імперія була майже розбита на своїй "власній" території і "своїм" народом.

Теорія "бить врага на его территории" фактично перетворилася трохи пізніше в "добивати зверя в его берлоге", але це все не горде і заразуміле "бить ... на его территории", а макальське - "рятівконашного".

Правда, ми матимемо низку творців і геніїв у маршальських мундурах і лакейських ліvreях, які вводитимуть "в історію" "чудо генія, що під Сталінградом урятував світ", "утвердило на всій планеті русского оружия", але всі ми знаємо, що це брехня.

Величезний маховик, що робить 3-5 тисяч оборотів на хвилину, прикріплюється до валу заплішкою. Упірім собі, що в час скаженого обертання маховика і валу з ним вискочила заплішка. По інерції маховик далі крутиться майже з тією ж швидкістю але машинка вже згонізує і в ній завмирає рух. Ваша увага прикована до бігу маховика і ви не зауважите, як мотузка механіки біля машини, які не можуть уже запобігти неминучій аварії, здаючись лише на міркування: "а може маховик не зірветься". Але ... аварія відбувається. Коли ж сталася аварія: - чи коли за плішкою вискочила, чи коли маховик зірвався з валу?

Сталінград був моментом, коли маховик зірвався з валу, а заплішка, що через неї передавалась з машини енергія на маховик, вискочила ще тоді, коли Галичину прилучили до "генерал-губернаторства", створили "райхскомісаріат Україна" і Трансістрію для Румунії.

Під Сталінградом був повалений ходячий труп, а не доборений живий організм.

x

x

Воєнні доктрини всіх боз винатку існуючих і вже неіснуючих імперій для обману дурнів партизанську війну трактують як "бунт рабів" і заперечують ії значення як вирішального фактора, що впливає на вислід війни, суворо обстоюючи примат "правильних воєн" організованими регулярними арміями. Ці "правильні" армії пересели, нарешті, в тотальні держави - мілітарні табори. Але воєнна думка поневолених націй, що не мають своїх армій і держав, уже звільняється з духового рабства воєнних доктрин "правильних" армій. Поки поневолені нації /і національні держави/ не матимуть своїх власних воєнних доктрин, якими можуть в корені заперечити "правильні" імперіальні доктрини і не підготують кадрів, здатних застосувати ці національні воєнні доктрини в національно-визвольній боротьбі, доти поневолені нації не здобудуть перемоги, не здатні будуть захистити своїх держав.

Наша власна воєнна історія особливо багата і повчальна з цього погляду. Козацькі війни, напр., в яких брали участь уходці, "карцизяки", "розвбійники" і т.д. як називали нас наші вороги /а ми ім нерідко притакували, не вірячи в "свою правду"/, перемогли "архиправильно органіовану армію" і чисельно більші та значно краще технічно озброєні війська та здобули власну державу, збройно поборовши одну з близьчих великих імперій /Цольшу/, у якої Москва в той час /перед Богданом Хмельницьким/ просила як милості, королевища на царський московський трон.

Чому перемогли? Тому що боронили віру, націю, дух, нематеріальні речі проти найсильнішої, найновішої і найорганізованішої військової і державної техніки, що рухалась теж духом, але ... злодійським.

Ще нідатко війна і військо було ремеслом подібним, наприклад, до ремесла. Це ремесло було може і піділле, але таке, що ю. Інага-
ло широких мас органічно. Чи тільки ремісники перетворили військо-
ву справу на всенародну і, втімнувши маси, зачіпили іх о р г а-
ні ч н о, воїни, ремісники й фахівці цього ремесла, втратили вла-
ду над цим верстотом, бо народна маса не хочеть бути тільки гар-
матним м'ясом /сировиною/ ремісників війни. Втративши позиції
над верстотом, воїні ремісники своє чесне ремесло перетворили
на марлатство у вигляді військових искук і доктрини, що мають на
меті перетворити масу в гарматне м'ясо.

Чим, як не марлатством в усіх військових доктринах і нау-
ках, є справа з т.зв. моральним моментом. Марлатство полягає в
тому, що цей "моральний момент" у мас хочуть або каструвати, або
знемодити, або впряжені в ремісничий /технічний/ момент війни.

Ремісники від війни намагаються цей "моральний момент" зробити
додатком нашими і техніки.

Проте, ми мусимо прямо й відверто ствердити, що якраз оцей
"моральний момент" і є тією штуковою, яка розв'язує, з тими чи ін-
шими наслідками, війну, а техніка /честе ремесло/ відограє допо-
міжну роль.

Українська доктрина національної оборони розбудована на за-
саді тотальної всенациональної оборони нації і держави на своєму
етнографічному терені та прийнята ворога у
війні з ним на свою територію. Ця доктрина стверджу-
ється всією нашою історією і історіями боротьби і визволення ін-
ших повалених в родів, а особливо лекраве і свіже отвердження
знайшла вона в недавній війні.

У війні 1914-18 років маса не була широко втягнута в тво-
рення моральної зброї проти ворога. Австро-Угорська імперія, щоб
скріпти своє становище проти Росії, творить таку небезпечною про-
ти самої себе зброю, як "український легіон", що протягом кількох
місяців у 1918 році не "за правилами" виріс у 120-тисячну правиль-
ну національну армію. Франція проти Німеччини створила "польський
легіон". Тодішина Росія, хоч до легіону не доходить, але полкам
проти німців "строїть очко".

Німці цю війну починають в легіонів "словецького", "торват-
ського", "прибалтійського", деякі з них обформлюють в самостійні
держави, далі не витримують і доходять до "українського", "поль-
ського", "козацького", "білоруського", "азербайджанського" та ін.,
нарешті, до "всеросійського", щоб паралізувати солдатську "атаче-
ственную войну" і разом з тим кинули очко противниконі /"ми, мов-
ляв, з словацькими, українськими та інш. легіонами лише бавимось,
а на "всеросійському легіоні" можемо "чесно" і помириться/.

Так бачимо, практично воєнні теорії "бліцкригів" та "непре-
можної сили" техніки є блажманом, розрахованим на обдурення, при-
гнічення і деморалізацію противника, а також скріплення уранатрі-
отизму власного народу. Але реально зневіралізувати хорватів, укра-
їнців, словаків, прибалтійців, білорусів та інш. "Бліцкригами" не-
можливо, тому треба вдаватись до "легіонів" і розігрування картин
"самостійності", цебто до речей, які з погляду офіційної військо-
вої доктрини жібі не становлять собою жодної мілітарної вартості
і значення для висліду війни.

Ік хто, а німці дуже практичні люди і не такі воїни, щоб зах-
плюватись ефемерними справами. А раз так, значить це не ефемерні
справи.

Війна закінчилась, але кінець ії все таки немає і не видно на
виднокрузі, бо воїна не дала навіть тих наслідків, що завершили вій-
ну 1914-18 років. Ноправда, цей фінал для сучасних переможців дри-
гаймі на ділкий час, був би ідеалом, але на цього розраховувати
неможливо. На обрії нова війна, ріркіше - продовження мезакінченої
сучасної.

І всі переможці знають, що ії остаточно розв'язати не досягнен-

ні техніцизму, зафарбоване атомовою бомбою, а юсів інші, відмінні і симбіотичні: на чиому бокі і проти кого буде воювати дуже укрійців, у прибалтійців, білорусичів, поляків, маджарів, болгар, румун, хорватів, казаків і ... чим із тех. Сила більшості з цих народів уже в наших руках, але вирішить, хто зможе їх дуж.

Постава покоровених народів і їх акція вирішить момент війни.

Ні канадці, ні соєтський народ, ні американці, ні англійці, ні навіть увесь американський континент. Війни не вирішить, че частина перемоги комунібудь з них, хоч би уклало ще не 22 мільйони трупів, ідвічі більше.

Секрет перемоги лежить у нас - укрійців і всіх інших покоровених народів.

Чому він і чому його не можуть надбагатії "модерністів" держави хід викрасти, ні купити, ані видурити чи здобути за допомо-гою всієї техніки світу?

Знепечучи весні концепції і погляди, що у здобутті перемоги облудно спираються тільки на примат техніцизму і техніки в іх операційних лініях, базах, пануванні у повітрі і т.д., доктрина української національної оборони приймає за вирімальну і єдину засаду здобуття перемоги в війні - тотальну оборону нації через всеобічну морально-організаційну підготовку її до війни, в якій техніка і техніцизм, свій і ворожий, відограватиме допоміжну інструментальну роль.

В чому сенс цієї концепції? Він полягає в тому, щоб театром війни зробити всю національну ВІДСІЧ територію /спершу на нашу історію і досвід козацьких воєн, що за сприянністю перемогою, досвід боротьби 1920-22 років і пізніше, аж до наших днів/, надавши юного значення, нового, НАЙГОРІ змісту всім категоріям воєнного ремесла: тилові, фронтові, базові, операційним лініям, комунікаціям, концентраціям і децентралізаціям, боєві і маневрові, кінччиочні засади війни, які ми установлюємо і упровінюємо нашою боротьбою, як єдино ОГЛАДЖУТИХ і ПРАВИЛЬНИХ.

Українська доктрина національної оборони /як, зрештою, і доктрина оборони і визволення всякого покорованого народу/, її ли хоче перенести, мусить ворогові на'язати свої СТРАНИ /ідеї і виступи ПОКОШІНІ/, а не тільки випіювати зразки ворога, бо тоді, хоч-не-хоч, спіткає нас неминуче поразка. Коли ворог прагне до концентрованого і ширмального боя НАЙСКОРОЇ і пухас противника, ми юний - ЕДИНІ /ПОСТАНОВЧО ВІДСІЧ/ і ВІРІМALNI MASOVI УНАРЕ ПЛОТІВНИКА РОВІННОГО НА ТІСНУ ДРІБНИХ ВОІВ, децентралізованих в часі і просторі, і в них, цих дрібних боях, уникнємо розв'язки І НІ ЗА І - ГАЗМО ні, терену, ні комунікацій, ні баз. Коли ворог прагне до НАЙСКОРОЇ розв'язки, ми, наспаки, затягнемо її лінайдовше, бо час є юний спільник і в тих обставинах, що корисні нам, не приймаючи всього цього від ворога.

Іх це практично досягається і чим замінити такі "звичні", "зручні" і спокійні атрибути "правильної" війни, як засідки, резерви, тил, масові частини і т.д.?

Отже:

а/ резервами вояків є вся нація, незалежно від того чи територія її окупована ворогом, чи ні. Но резервів частково можна зарахувати і вояків ворожої армії;

б/ інтенсивними з пусками і базами постачання є все гое - подість нації, незалежно від того, чи воює на чужій території. Озброєні у насії армії таке ж, як і в ворога, але наша тактика інна і робить цю ОЗБРОЮ зброю в наших руках многократно ефективнішою;

в/ просвітленням зброя в складі і виробництва зброї, розподілено всій території, ілює підтримку ворога, що воює на чужій території. Озброєні у насії армії таке ж, як і в ворога, але наша тактика інна і робить цю ОЗБРОЮ зброю в наших руках многократно ефективнішою;

г/ фронт у розумінні місця бою - вся національна територія;
д/ зонілля - ця ж територія, щодо санітарної служби, то
шпиталем може бути кожний дім, в якому лежить ранений чи хворий
нар. вояк.

Наші закони війни єдино справедливі, бо вони побудовані на
ОБОРОНІ СІВЕ НА СВОЇЙ ТЕРІТОРІЇ, і горе ворогові, який не підкориться
ім: ми не будемо знати полонених, бо противника, який з нами не
боє, ми роззброїмо і пустимо додому, у нас не буде вояків у бор-
мі і без форми, ми надягнемо на своїх вояків форму ворога, "бо-
відремо ворожий поділ нас на "бандітів" і "правильних солдат", а,
навпаки, поділимо ворожу "регулярну, правильну" армію ча "герметичне
м'ясо" і "різників", ми розділимо його армію на "юберменів" і "ун-
терменів".

Сучасна війна навіть сліпим довела, що поневолений /чи той,
на якого зроблено замах поневолення/ може здобути перемогу ЛІПНЕ
в засаді зачепчивши і поборовши всі і всікі "ідеології" і "теорії" та "правила" війни, установлені поневолювачем. На жаль, в на-
шій воєнній думці ще багато залишків від духовного рабства перед
імпозантними фасадами "непереможних" імперій. Це духовне рабство
в воєнних справах нам найнебезпечніше. Польська армія не допу-
скала ПОЛІЦІЙНО до обіцерських становищ українців. Треба зрозу-
міти, що це було визнанням ворогом своєї поразки: цим він перед
нами показав спину і перейшов до відстуру та оборони перед укра-
їнською ідеєю, яка навіть не має матеріальної зброї. Але ми, за-
мість напатись за зброю, зубами виривати ії в ворога, масово йде-
мо шляхом у "завоювання" ранг докторів, професорів права, медици-
ни, мистецтва. Все це спрости дуже потрібні і поважні, але не о-
сновні, бо ми, як поневолена нація, ПОТРЕБУЄМО в першу чергу СВО-
ІХ обіцерів. Найдорожча й найдініша цивільна професія заслужує
українця, якщо він ПОРАЛЬНО Й ФАКОВО не підготовлений стати воя-
ком української армії, коли його покличе час. Від 1917 року Укра-
їна живе і бореться, постійно потребуючи цих калів.

Москва не закриває дороги до обіцерів українцям, але ... ви-
бирає тих, з яких найлегше зробити советських людей, а українець,
кандидат на обіцера, коли попадає в армію і школу, тоб вже рідно-
го слова не почне, навіть коли писатиме листи додому українською
мовою, його військова обіцерська кар'єра може бути приречена на
неуспіх. Так чи інакше, Москва, як і поляки, українців здебільшо-
го видає унтерофіцерів /некай і в обіцерській формі/ не пускають.

В перші дні війни, коли Україна, борючись, протиставила се-
бе двом імперіям воднораз, ті сміливі, за якими пішли тисячі, а
духово приєдналися до них і підтримували їх мільйони, на думку
багатьох з нас - вчинили безумство, а нині ... "безумству хороб-
рих співасемо славу", бо вони перемогли, хоч і вся Україна під чо-
ботом окупанта.

X

X

Чи озброєні ми щасливою національною доктриною воєнної бороть-
би, чи дали ми ії нашим героїчним воякам, чи передали ми наш до-
свід і науку нашим братам - поневоленим народам? Ні.

Вільне того, у нас ще й нині є рецидиви опльовування нашої
боротьби, яку ми ведемо методами, що єдині ведуть до перемоги. Я-
ка була якісна різниця в змісті слова "отаманія" і ворожою прово-
каційною кличкою "бандити", "кулацкие отаманы"? Або нині: яка рі-
зниця між "рідним" - "молокососи", "зелені", "школярики" і т.ін.
і звірічним, шакалинням ворога: "немецко-украинские фаши-
сти", "бандеровская самостийная сквочь"? Вони говорять одне і
те ж - тільки наш дурень говорить з крайнього ідотизму чи за ю-
дін гріш ВОРОДI слова в українській трансформації, а дужий - з
крайньої люті, що мутить йому розум.

Щоб завоювати і зберегти імперію, Ленін, суто-цивільна осо-
ба, вивчав теорію і практику війни і опанував ії не з наполеонів-
ських і Олександромакедонських кампаній, а з боротьби спартаків,

санкюлотів, еспанських інсургентів проти Наполеона і т.ін. І перевіріть. Щорічі тому, що був більше військовим, ніж всі його противники, підтримані генералами, бо він опанував ОРГАНІЗМ війни, а його противники володіли тільки МОЖНІВНОЮ війни, ії рутинкою.

"Московський ворог організував партизанку в запіллі німців не так для поборювання німців, як для поборювання УПА, в першу чергу не збройного, а ідейного: збити національно-визвольну боротьбу з національних САМОСТІЧНИЦЬКИХ ПОЗИЦІЙ на боротьбу від Москви і цим ії політично здискредитувати в масах, а маси здеморалізувати.

Ік прагло червоні партизани збройно майже не воювали з УПА, бо вони теж були часто українцями, більшість з московського наказу надягали "традиційні" українські ковпаки / загін Колпака та ін./, але вони, будучи побарбовані в червоний колір, прагнули відпужнути й дезорієнтувати населення, яке було і ворогом ОБ'ЄДНОВАННИХ окупантів.

Сам Сталін, як бачимо, дуже поважно переймався "школариками" з УПА, не кажучи вже про Гітлера, в той час, як деято серед нас називав це ляльце "зі скорбності глави" "дитячими заславками". Це вже є крайня міра дегенератизму/ маразму, часто-густо зради й провокації!

Повстанча боротьба 1920-22 років проти окупанта на цілій Україні, повсталча боротьба українців, поляків, сербів, прибалтійців і інших народів у цій війні і понині / хоч уже рік минув після "миріу"/ хіба є є категоричним замероченням на діяльність всіх теорій "правильної" війни і до того ж запереченим, що ВІДОМІЛЬНО впливає на вислід війни?

Очевидно так позине сказати всякий, хто здібний думати. Хіба, наприклад, Сталін не опанував Балканів через "бандита" Тіта?

Збройна боротьба поневоленої нації, яка не має в своєму розпорядженні ні держави, ні війська, ні території, ні державного апарата, ні інтенданства, ні лазаретів - має очевидно, свої законні методи боротьби, свою теорію війни, інакше визвольних воєн не буде б. Але вони є і не тільки є, а й помирюються, тиснучи й перемагаючи юнкерів, озброєного до зубів технікою і теоріями "правильних" воєн.

Збройна боротьба поневоленої нації, очевидно, потребує всіх матеріальних даних для війни: війська, інтенданства, техніки, звязку і т.ін.

Кожна поневолена нація, щоб звільнитись, мусить опанувати зброю і спирати війни. В першу чергу вона бере весь механізм війни поневолювача, лише з другого кінця, і повертає його проти його.

І поневоленій нації опанувати механізм війни ворога і скерувати на розгром його?

/ продовження в наступному числі /

- ЗСРОЧНИКІСТ -

I. ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА:

Ле Монд, ч. 52. 6. 6. 1946.

Чомис із Братислави . Автор подає свою роз-
мову із одним мешканцем Братислави, який між іншим каже:
... "Тяжко, це є війна".

Я відповів йому: "Я думаю, що війна все скінчилася".
А він сказав мені таємничо: "Тут - ще не цілком".

Коротко кажучи, багато говориться про протиросійську партії -
занку, яка вдержується в горах Рутенії і в Лолішньому Шлезьку. До-
до оцінки її сил, то погляди є різні. Мені кажуть невиразно: кіль-
ка тисяч людей, другі кажуть: двадцять тисяч літней, зложені із СС-
ів, перебігчиків армії Андерса, елементів бувшої армії Власова. І
здається, що ті добре люди диспонують усім потрібним матеріалом,
та похівкою. Їм скидають парашутами час від часу нову зброю, аму-
ніцію, солодощі, цигарки та інше.

"Хто скидає?" - запитав я.

Щодо цього ніхто не смів робити згадок.

"Добре на те кажуть росіяни?

"Це нічого. Вони евакуували нашу територію, як ви знаєте, о-
фіційно шість місяців тому, справді лідве два місяці".

Але в той час пова нас пройшли два червоноармійці...

Ле Монд, ч. 478. 6. 7. 1946.

/Ле Монд - поважний орган правого поміркованого напряму/.

Вступна стаття п.н. "Мирова конференція".

"Вдержання здобутих позицій, торги, а там, де торги не вдава-
лися, відкладання надалі - це були правила, якими керувалися нара-
ди "четирьох". З того виходить безформна провізорія, яка нібито
розв'язує ту чи іншу потрібну проблему, але яка не розв'язує ні
одного із великих європейських питань.

І до-тепер є те славне право народів на самовизначення, на я-
кому наче б то ґрунтувався мир 1919 р., право національних меншин,
яке буде до того доповненням.

Шанування волі народів тепер замінене переселенням лідності.
Це методу можна прийняти тоді, коли вона викликана виміною, яку у-
згіднено обома сторонами, але вона став варварською і небезпечною,
коли став односторонньою. Під тим претекстом, що Гітлер вживав ду-
же широко цієї методи, тепер її вважають природною річчю. Ідеї сво-
боди й людяності так дуже впали, що найгірші націвські методи до-
пускаються як приклад, гідний наслідування."

Ль'Юманіте, ч. 585. 26. 6. 1946.

Стаття п.н. "Не хочемо "Пакс Американа".

"Історик Евген Тарле, член Академії Наук ССР написав у газеті "Красная Звезда" таке: "Советський народ, який ані на хвилину не згодиться піддатися "німецькому миру", тим більше не прийме в майбутньому нового роду "римського миру", навіть коли він буде називатися "американський мир".

Тарле підкреслює, що протиробітниче законодавство, яке прийнято в США, з першим маневром певних імперіалістичних американських кіл, щоб розбити робітничі організації та завести фашістівський режим у Злучених Штатах, а потім розпочати світову війну. Ті імперіалісти приймають ті ж самі методи, що й Гітлер, який закріпив на перед своєю владу в Німеччині, а тоді заatakував решту світу".

В тому самому числі Ль'Юманіте:

Нотатка: "Варшава, 25. червня. - Польські органи безпеки розкрили в Домініуму Іллезьку велику таємну німецьку організацію. З документів, які дісталися в руки влади виявляється, що ті агенти діставали інструкції з Німеччини і мали за ціль, - окрім терористичної діяльності, також нав'язування контактів із польськими опозиційними партіями. Іому то поміж членами польських підпільних організацій відкрито велике число німців..."

З другого боку в Болгарії розкрито нацистську військову організацію, яка мала на меті боротися всіма засобами проти Патріотичного Фронту.

Так у всіх краях центральної і східної Європи міжнародна реакція старається розбити демократичну еволюцію народів".

Ві Советік, ч. 2.29.6. 1946.

/Б.6. - орган, видаваний /неофіційно/ советським представництвом у Франції/.

Стаття Бориса Ісакова п.н. "Мир нервів...":

"Генерал-поручник Френціс Тьюкер, командант східної групи англійських військ в Індії, подає своїм читачам працю п.н. "Характер і еволюція війни на землі та її майбутнє". - Ця книжка, ще друкується, але агенція Ройтер публікує деякі уривки з неї.

Сер Френціс Тьюкер пише: "Ми, стоямо напередодні періоду воєн, під час яких радіом кермовані апарати, лінені у високі верстви атмосфери, скидатимуть звідти з достатньою прецизістю атомові бомби на певний пункт, у віддалі тисяча - дві тисячі миль. Тільки під землею буде можлива безпека. Війна починається нагло, без остереження, заповіджена тільки появою великої маси атомних ракетних літаків".

Із всіх тих теоретичних роздумувань генерал-поручник Тьюкер робить конкретні політичні висновки. Він поручає Англії "помирити свій простір", переносячи свої кордони на європейський континент".

ІІ. ІВАЙЦАРСЬКА ПРЕСА:

Ді Вельтвоке, ч. 658. 21. 6. 1946. р.

Вступна стаття п.н. "Від надміру до голоду":

Автор /криptonім К.Ф.О./, застаковляючись над причіщами геперішнього голоду в Європі, пише... "Першого січня 1946 р. Злучені Штати, Канада, Австралія і Аргентина, щобто чотири великі продуценти збіжжя мали запас збіжжя 57 мільйонів тонн. Але вони постремували для власного вживання 23.6. міл. тонн вічно, отже диспону-

ють надані током 84-4 міл. тон п'яного більше, ніж то, що бракує Європи. Тепер спитаємося, звідки береться той брак, через який так дуже терпить тепер Європа? Цілком ясно: великі краї - продуценти збіжжя привикли під час війни, коли експорт здебільшого був неможливий, до того, щоб споживати величезну кількість збіжжя на годівлю худоби за продукцію спирту."

Те ж саме число Ді Вельтвоехе.

Стаття Роберта Інгка п.н. "Великий жах дипломатів":

"Советський Союз представив себе рядом психологічних незручностей перед громадською опінією світу в менше корисному світлі, ніж англо-саксонці і тому він переживає тепер перші наслідки своєї поразки в боротьбі за прихильність широких мас".

Ді Тат, ч. 169, 22.6. 1946.:

Нотатка: "Берлін, 21. червня. /Днайтед Прес/. Провідник Соціал-Демократичної Партиї в західних окупаційних зонах Німеччини, др. Курт Шумахер мав у четвервечором промову в Берліні перед збором 20 тисяч людей. Він гостро критикував повозинну політику альянтів і заходів цілковитого переведення постанов постс艰苦ьского договору. Др. Шумахер сказав: "Або нехай аліянти дозволять нам скоро і безболісно вмерти, або мусить дати можливість жити. Ми хотимо все, або нічого. Сьогодні горять люди про демократію, а при тому вживают методи, які нагадують ті методи, яких вживалося в останньому столітті, або в колоніальних війнах".

Ді Тат, ч. 173. 26.6. 1946.

Нотатка п.н. "Одверта критика в Советському Союзі":

"Москва, 25. червня. /Ройтер/. Московське радіо проголосило у вівторок, що під час засідань Верховної Ради СССР в останніх днях посли не вагалися висловлювати одверту критики проти міністрів і міністерств. При тому мало б виказатися, що советські депутати не є ніякі автомати, що притакують, як попуги, але що вони навіть могли б показати західній демократії, що це є критика уряду. Особливо гострі напади були скеровані на міністерство індустриального будівництва. Міністр обіцяв, що він візьме на увагу в майбутній праці зауваження, які були висловлені".

Після цієї нотатки - зауваження редакції Ді Вельтвоехе: "Шкодить, що не допущено ніякого закордонного кореспондента, щоб переконати недовірчих швейцарських читачів, що це звідомлення правдиве".

Ді Тат, ч. 175. 28.6. 1946.р.

Нотатка в справі ліквідації Кримської і Чечено-інгушської Автономної Республік: "... Масові депортациі чеченців і кримських татар на азійські степи нагадує швидше царські часи, ніж одиноко правдиву і освічену демократію сучасності. ... Після таких масових заслань цілих магометанських племен із советської сім'ї народів буде виглядати хіба тільки гротескно, коли Москва скоче вести далі свою політику розбиття британської імперії під моральним прапором, наче б то советська Росія була помічником поневолених колорових народів ісламу в боротьбі за свободу і незалежність".

Ді Тат, ч. 177. 30.6. 1946.

Нотатка п.н. "Виборчий терор у Польщі".

"Варшава, 29. червня /Днайтед Прес/. Польський заступник президента Станіслав Міколайчик обвинувачував у п'ятницю під час конференції з представниками закордонної преси, яка тривала дві години, поліцію безпеки, що вона приноровлює, при піддережі польської "Радянської Партії" і інших крайно лівих елементів, всякого рода те-

роризм і застравування, включно до вбивств і масових арештів, щоб довести до поразки "Стронніцтва Людового" у голосуванні в наї - ближчу неділю. Міколайчик ... вказав на те, що в останніх двох тижнях арештовано біля 1200 представників "Стронніцтва Людового", де - кілька десятків із них вбито, а сотням других загрожує така сама доля. Він запевнив, що 800 000 прихильників "Стронніцтва Людового" бойкотуватимуть призначенні на листопад загальні вибори, якщо не зміниться виборчих методів".

Базлер Нахрітен, ч. 265.27.6.1946.

Нотатка п.н. "Східна Прусія - край терпіння і нужди".

"Лондон, 26. червня /Ексчейнд/. ... У тому краю, який опанований комуністами, найбільше впадає в очі ненависть до комуністів. У Мазурщині, мешканці якої в більшості віленські селяни, що їх під час переселення москалі брутально трактували й грабували, свідчить наявність совєтських військ більше про опанування ними країни, ніж про її визволення. Можна чути, як поляки проклинають російську культуру і нарікають на спрофанування і грабунок церковних пам'яток. На питання, відносно референдуму відповіли мені польські "роалісти", що вони голосуватимуть "так", як цього жадають комуністи, щоб їх тільки лишили в спокію. Молоді і вперті люди казали, що вони на всі питання відповідять з принципу "ні". Але рішаюче слово маєтъ сказати комуністи; ніхто з них, які є в їх неласці, не може бути свідком голосування".

Базлер Нахрітен, ч. 267.28.6.1946.р.

Денний звіт про положення в Югославії закінчується так:

"Недавно президент Чорногорського уряду признався в Скупиціні: "Я не хочу недооцінювати роботи ворога, я навіть хотів би сказати - наші вороги є тут, вони ще живуть." Але хто є ті вороги? Народ? У Югославії велика більшість народу все ще є "ворогом" самозванчої комуністичної меншості".

Те ж саме число Базлер Нахрітен:

Нотатка про положення в Італії:

"Рим, 27. червня, /приватна вістка/. ... Сьогодні положення є зовсім інше від того, яке було 26. квітня 1944.р., коли ціла північ півострова була червона. Навпаки, сьогодні в Італії є всі передумови для здійснення західної демократії. Комуністи мусіли б вжити одвертого насилля, щоб перевести свою диктатуру".

.....

КОНГРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

В дніях 31. травня та 1. червня 1946.р. відбувся у Вашингтоні Конгрес Американських Українців при участі 322 делегатів това - риств, братств, клубів, церковних громад і т.д. з цілих Злучених Держав П.А.

Серед привітів від різних американських та канадських ус - танов, визначною була промова-привіт голови канадського Україн -

ського Комітету /КУК/ о. др. Кушніра, в якій він поділився з присутніми враженнями зі своєї поїздки до Європи і побутом між українськими емігрантами.

О.др. Кушнір заявив, що ізоляція Канади і Злучених Держав від європейських справ була б нещастям, бо залишена своїй долі Європа може попасти під вплив большевизму, а це було б нещастям цілого людства. Для того найважнішим обов'язком українців в Америці є остерігати свої уряди перед цим, бо українці найкраще знають, що таке большевизм. О.др. Кушнір висловив свій подив щодо дисципліни, ідеалізму, організаційних здібностей і культури української еміграції в Європі.

Після цього виголосили реферати на політичні теми: проф. Чубатий, др. Мишуга, проф. Лев Добрянський, п. Галичин і п. Катамай. Увечорі того дня відбувся концерт, присвячений пам'яті Івана Франка. Говорив на ньому канадець британського походження др. Перси-вил Конді, перекладач творів Франка і Лесі Українки на англійську мову.

На другий день Конгресу були виголошенні реферати др. Володимира Галана про допомогу емігрантам, Осипа Лисогора, капітана американської армії, про його спостереження в Європі та п. Олесницької Кляндії на тему жіночтва і справи миру. Після звіту комісії вибрано новий Комітет з головою п. Степаном Шумейком. Конгрес закінчився відспіванням українського і американського гимну.

В ОСТАННЮ ХВІЛИНУ.

Як довідуємося, 26. червня ц.р. т.зв. польська влада, що діє, як відомо, з доручень НКВД, довершила нове насильство над українською церквою по цей бік т.зв. лінії Керзона. Польське військо спільно з відділами т.зв. уряду Безпеки /Ухонд Безпеченъства/ вивезло за лінію Керзона українського єпископа кир Йосафата Коциловського. Тому що кир Йосафат /арештований поляками в вересні 1945 і випущений з в'язниці в лютім ц.р./ не хотів добровільно залишити свої палати, заявляючи, що він може кинути свій пост тільки за рішенням Риму, польські бандити насильно побили прикладами майже 70-річного єпископа та силом зивели на автомашину. Водночас вивезли решту священиків, що були ще в Перемишлі. Лиш деяким удається втекти.

